

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина шістнадцята

Стенограма пленарного засідання

21 листопада 2023 року

Київ 2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина шістнадцята

Стенограма пленарного засідання

21 листопада 2023 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 21 листопада 2023 року)

Частина шістнадцята

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...8
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...15
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності»	...15
Ратифікація Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України у програмі Союзу «Механізм «Сполучення Європи»	...22
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про призначення Ковалю В.С. на посаду Голови Фонду державного майна України»	...23
Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проектів законів України:	
«Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України»	...27
«Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України»	...31

«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури»	...36
Внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків	...40
Внесення змін до Митного кодексу України щодо врегулювання окремих питань розпорядження товарами, які перебувають під митним контролем	...44
Прийняття у першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проектів законів України: «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів»	...45
«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів»	...49
Прийняття у першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України та із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення участі місцевого самоврядування у міжтериторіальному та транскордонному співробітництві»	...52
Прийняття у першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри»	...53

Внесення змін до:

- деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до відповідальності або виконання вироку ...56
- розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя найвищим судом у системі судоустрою України ...59
- деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України ...65
- Прийняття у першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» ...71
- Прийняття Закону України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» ...71
- Прийняття у першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству» ...75
- Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)» ...78

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
21 листопада 2023 року, 12 година 3 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, яка розміщена на робочому місці кожного з вас.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати! Триває 636 день, як наше героїчне військо і весь український народ гідно дає відсіч повномасштабній збройній агресії рашистських окупантів.

Нині Україна відзначає День Гідності та Свободи, встановлений з метою утвердження ідеалів свободи і демократії на пам'ять про доленосні для України події початку XXI століття, коли громадяни восени 2004 року та у листопаді 2013 року – лютому 2014 року відважно постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина та європейського вибору України. Саме в цей день 10 років тому розпочалася Революція Гідності, коли український народ твердо і рішуче заявив, що не відступить від свого одвічного прагнення жити в сім'ї європейських народів. Упродовж цих 10 років, попри численні перепони ворогів, попри збройну агресію держави-терориста, Україна продовжує цілеспрямований рух у напрямі інтеграції до ЄС і НАТО та доводить усьому світу,

що є гідною і відданою ідеалам свободи та демократії, щодня захищаючи їх кров'ю своїх громадян, ціною життів своїх найкращих захисників і захисниць.

Шановні колеги, прошу вшанувати хвилиною мовчання світлу пам'ять усіх героїв, які віддали життя за незалежну європейську Україну, що процвітає, усіх мирних громадян, які загинули внаслідок агресії російської федерації.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, сьогодні професійне свято відзначають Десантно-штурмові війська Збройних Сил України *(Оплески)*. Відважні та незламні десантники виконують надскладні та надважливі бойові завдання, нещадно нищать окупантів і проводять успішні наступальні операції, їхній безсмертний подвиг назавжди закарбований в історії славетного українського війська.

Від Верховної Ради прийміть найщирішу вдячність за вашу щоденну звитягу, за сумлінне служіння народу і державі. Зичимо вам міцного здоров'я, витримки, успіхів у виконанні бойових завдань та якнайшвидшої перемоги України. Слава українським воїнам! Пам'ятаємо всіх, хто віддав життя за Україну. Прошу ще раз оплесками привітати славетних воїнів Десантно-штурмових військ Збройних Сил України *(Оплески)*.

Шановні колеги, 15 – 17 листопада у стінах Верховної Ради України відбулася 62-а Генеральна асамблея ПАЧЕС. Одним із важливих результатів роботи асамблеї стало прийняття декларації, в якій вона рішуче засудила агресію рф проти України, розпочату у 2014 році й розширену до повномасштабного військового вторгнення у 2022 році. Цим документом також було висловлено солідарність і підтримку Україні у світлі неспровокованої, невинуватої, широкомасштабної агресії рф проти України, яка підірвала саму суть Чорноморського економічного співробітництва.

Я хочу висловити вдячність нашій постійній делегації у ПАЧЕС, яку очолює народна депутатка Анна Анатоліївна Пуртова, за результативну роботу, а також колегам-парламентаріям з інших держав за прийняття важливих для України рішень *(Оплески)*.

Шановні народні депутати, 13 листопада 2023 року відзначав 80-річний ювілей наш колега народний депутат України семи скликань, лідер кримськотатарського народу, правозахисник Мустафа Джемільев *(Оплески)*. У цей день за визначний особистий внесок у становлення і розбудову незалежної Української держави, мужність і самовідданість у відстоюванні прав кримськотатарського народу, багаторічну плідну політичну та громадську діяльність Президент України Володимир Зеленський своїм указом присвоїв Мустафі Джемільеву звання Герой України *(Оплески)*.

Зичимо ювіляру міцного здоров'я, наснаги і якнайшвидшого звільнення Криму та інших окупованих територій України від рашистських загарбників. Прошу оплесками ще раз привітати нашого шановного колегу з ювілеєм та присвоєнням найвищої державної нагороди України *(Оплески)*.

Шановні народні депутати, сьогодні день народження у нашого колеги народного депутата України Михайла Михайловича Цимбалюка, фракція «Батьківщина» (*Оплески*). Давайте привітаємо імена і побажаємо йому міцного здоров'я, плідної роботи та нових здобутків в ім'я України. Михайле Михайловичу, вітаємо вас!

Шановні народні депутати, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися перед початком розгляду питань порядку денного надати час (по 3 хвилини) для виступів уповноважених представників депутатських фракцій і груп.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Слово надається народному депутату України Заремському Максиму Валентиновичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Леонов Олексій. Будь ласка.

ЛЕОНОВ О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 135, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Сьогодні Україна шанує 10-у річницю Євромайдану та Революції Гідності. Це події, які викликали доленосні зміни, бо вони були заряджені гідністю та жагою до свободи. За 10 років Україна остаточно ствердилася у своєму цивілізаційному виборі. Нині ми маємо суспільство, яке безпрецедентно об'єднано навколо ідеї європейської та євроатлантичної інтеграції.

Ми маємо державу, яка здійснила справжній прорив на міжнародній арені. Україна стала символом свободи. Завдяки Формулі миру Президента України Зеленського наша держава є лідером у боротьбі за новий справедливий та безпечний світовий устрій.

Ми маємо Збройні Сили, які здатні захистити незалежність України та вже розглядаються як головний елемент майбутньої системи європейської безпеки, а отже є найкращими агітаторами за прийняття України до НАТО.

Ми маємо потужну та ефективну владу, яка спромоглася за півтора року під час повномасштабної війни провести Україну шляхом реформ до початку переговорів про вступ до Євросоюзу. Через 10 років після Революції Гідності критерієм успішності державної політики стала її відповідність європейським нормам. Нарешті ми маємо велику підтримку з боку наших партнерів. Самовіддана боротьба українців за свободу та власну ідентичність переконала їх у тому, що Україна – це невіддільна складова демократичного світу, причому складова, яка об'єднує цей світ і робить його більш міцним та потужним.

Це визначний шлях, за рух яким Україна заплатила та продовжує платити надзвичайну ціну.

Ми схилиємо голови, шануючи кожного нашого героя, який віддав життя за вільну європейську Україну. Це той державний борг, який ми маємо сплачувати щоденно в повному обсязі. Як постійно наголошує наш Президент, Україна має бути гідною своїх героїв.

Ми вдячні всім нашим друзям, які підтримували та продовжують підтримувати нас у важкі часи, які вірили в Україну та допомагали нам рухатися вперед. А насамперед ми маємо бути свідомими тієї величезної відповідальності, що сьогодні лежить саме на нас, і тільки спільними зусиллями зможемо зберегти надбання Революції Гідності та захистити Україну.

Колеги, Президент України поставив чітке завдання щодо підготовки нашої держави до засідання Європейської ради. Ми маємо відпрацювати так, щоб отримати безумовне рішення про початок переговорів, зокрема, через прийняття нової Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу.

Гідність та свобода – цінності, які об'єднують українців у боротьбі за незалежну європейську Україну. День Гідності та Свободи – це символ нашої національної стійкості та непереможності. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Героям слава!

Слово надається Морозу Володимирі Вікторовичу, але він передає право на виступ, я так розумію.

Артем Дмитрук. Будь ласка.

ДМИТРУК А.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 133, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановний пане Голово! Шановні українці! Сьогодні минає 10 років з того моменту, коли громадяни України чітко заявили про бажання рухатися до Європейського Союзу. Ці події увійшли в історію як Революція Гідності. Люди вийшли проти диктатури, порушення прав і свобод. І люди на Майдані, як і нині в окопах, нікого не ділили за мовними чи релігійними ознаками, в усіх була одна ціль – європейська демократична вільна Україна.

Зараз наша мета – перемога у війні. Але чи можемо ми сьогодні говорити про демократичну Україну? Однозначно – ні. Чи можемо ми сьогодні говорити про свободу слова, віросповідання? Однозначно – ні. Цькування людей за їх мову, варварське ставлення до вірян по всій країні, рейдерське захоплення храмів, побиття жінок, осіб похилого віку та священників – це відбувається кожного дня у нашій державі. Чи за таку Україну стояв Майдан? Чи за таку Україну гинуть кращі сини нашої країни? Тому я закликаю усіх боротися і стояти проти одного ворога, а не шукати ворогів серед своїх громадян.

Нині перед нами стоїть питання підвищення ефективності роботи Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції та усієї правоохоронної системи. Судова гілка влади потребує реформування, нам на це не раз указували в Європейській комісії. Дехто вже почав жити ідеєю виборів.

Наша група переконана, що потрібно віддавати всі сили як фізичні, так і моральні на допомогу силам оборони України. Депутатська група «Відновлення України» впевнена, що післявоєнна відбудова має відбуватися крізь призму нашого повного членства у Європейському Союзі. Водночас наш шлях до ЄС має далі більше переходити з площини гасел у щоденну працю. Саме такий підхід дасть найкращий результат.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Білозір Ларисі Миколаївні, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Дорогі українці! Дорогі колеги! Шановний пане Голово! Сьогодні Україна відзначає День Гідності та Свободи. Ми заплатили високу ціну за свій європейський вибір на Майдані, і нині Україна продовжує платити цю високу ціну під час широкомасштабної війни з російським агресором. Небесна Сотня прагнула та мріяла про гідне європейське майбутнє, і зараз, незважаючи на повномасштабне вторгнення, ми маємо виняткову можливість реалізувати цю мрію. Україна на старті переговорів про вступ до ЄС. Тільки це вже не переговори в прямому сенсі цього слова, не буде уже переговорів з нашими умовами, тут чіткі вимоги, які ми або виконуємо і вступаємо до ЄС, або ні. І не забуваємо, що наші захисники виборюють наш суверенітет, щоб частину його віддати наднаціональному утворенню Європейського Союзу.

Давайте говорити правду, на жаль, український політикум багато років, а також суспільство у попередні роки довго визначалися з європейським пріоритетом на відміну від наших східних партнерів. Але під час Революції Гідності суспільство змогло захистити ідею євроінтеграції. Тільки тоді, коли росія пішла війною проти України, ми зрозуміли, що НАТО – це для життя і про життя, а ЄС – про краще життя.

Хочу пояснити на прикладі багаторічної епопеї з прийняттям Закону «Про адміністративну процедуру», чому ми на 33-у році досі не в НАТО і ЄС. Закон «Про адміністративну процедуру» – це той закон, який спромоглися наше скликання прийняти у 2021 році, і наш Президент підписати. Усі решта скликань з 2004 року не приймали його і провалювали. На сьогодні адміністративна процедура – це про цивілізовані правила між державою, бізнесом, людьми, коли людині мають пояснити на будь-якому рівні: на рівні органів місцевого

самоврядування чи на рівні міністерств, чи на рівні Національного банку України, чи податкової, чому їй відмовили, обґрунтувати, роз'яснити, розглянути до суду.

Насправді цей закон є умовою отримання макрофінансової допомоги, умовою отримання 50 мільярдів євро від ЄС, і умовою вступу до ЄС. І сьогодні певні відомства роблять спроби вийти з-під його дії. І нині цей хороший закон на порядку денному, знову одна із структур, зокрема Національний банк України, хоче вийти з-під його дії. Це негативно вплине на наші переговори і може також позбавити нас частини макрофінансової допомоги. Так що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Гузю Ігорю Володимировичу, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

ГУЗЬ І.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець).* Слава Україні! Шановні друзі! Мені особисто як учаснику Майдану не віриться, що минуло вже 10 років з того часу. Згадую свою історію, коли довелося посидіти під домашнім арештом з електронним браслетом, мати три кримінальні справи і не тільки. Але, без сумніву, кожен із нас у цьому залі і вся країна повинні насамперед згадати тих, хто віддав своє життя за гідність, свободу і майбутнє нашої держави. Ці люди, жертвуючи своїм життям, зробили так, що ми мали шанс за ці вісім-дев'ять років підготуватися до великої війни з російською федерацією. Якби ми тоді не скинули Януковича, невідомо, в якій ситуації сьогодні опинилася б наша держава. Я глибоко переконаний, ми давно були б в окупації під москалями. Тому ці люди не просто жертovníки, ці люди не просто герої, вони змінили хід історії нашої держави. І наше завдання – гідно їх вшанувати. Безперечно, вважаю, після нашої перемоги у війні ми все-таки маємо добудувати музей Майдану, щоб вшанувати кожного, хто боровся і віддав своє життя.

Ще одна важлива історія. Знаєте, я багато чую сьогодні від колег і навіть від побратимів по Майдану: ми розчарувалися. Друзі, я хочу до всіх звернутися: чи можна розчаруватися в боротьбі за свободу? Аж ніяк! Чи можна розчаруватися в боротьбі за гідність? Адже це була Революція Гідності. Та не можна! Чи можна нам розчаруватися в тому, що ми боролися за свободу і євроатлантичне майбутнє нашої держави? Ні, не можна!

Закликаю відкидати оці розмови, дискусії, якийсь внутрішній песимізм. Майдан – це величезна перемога України над темними силами і фактично тоді над Москвою. Це та перемога, яку ми маємо пам'ятати і пам'ять про яку нести в серці протягом десятиліть і сторіч.

Тому, ще раз, шана кожному, хто віддав своє життя за Українську державу під час Майдану, і всім тим, хто не боявся тоді, боровся та відстоював гідність і свободу. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Джемілеву Мустафі. Будь ласка.

ДЖЕМІЛЄВ М., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Голово! Дорогі друзі! Дорогі колеги! Я щиро дякую за ваші привітання і добрі слова на мою адресу. Відверто кажучи, я не очікував, що проживу так довго та ще й буду відзначений такими високими нагородами незалежної України, тому що ті, хто якимось виступали проти радянської влади, зазвичай довго не жили. І я не дуже й сподівався на те, що за свого життя побачу розпад радянської імперії та повернуся на свою батьківщину. Завдяки Всевишньому все це сталося.

Але 10 років тому всі здобутки життя були перекреслені. Крим знову був окупований росією, знову вигнання зі своєї батьківщини. Хоча на відміну від минулих радянських табірних років я зараз сповнений оптимізму. Упевнений, що окупант буде розгромлений (*Оплески*) і я побачу розпад путінського режиму, побачу євроатлантичну інтеграцію незалежної України, обов'язково повернуся на свою батьківщину і зможу бути похований на землі своїх предків (*Оплески*).

Я дуже вдячний Верховній Раді, всім колегам і особливо нашим Збройним Силам за все, що вони роблять у цьому напрямі. Вічна слава полеглим нашим героям! Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Олександрі Юрїївні Устіновій, фракція «Голос».

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Доброго дня, шановні колеги! Знаєте, коли ми говоримо слово «Майдан» і те, що ми стояли на Майдані, стояли за гідність, за свободу, я розумію, тільки тоді почався довгий шлях. І мені насправді дуже приємно бачити сьогодні в залі людей, які тоді стояли і мерзли на вулиці, повзали під кулями, витягали поранених з Будинку профспілок. Думаю, що 10 років тому почався наш найстрашніший і найкривавіший шлях. Ми тоді вперше вдягли шоломи. Я пам'ятаю, що це були шоломи для катання на бордах і лижах, а потім, на жаль, були справжні шоломи, які вдягли наші воїни. Я пам'ятаю перші кулі, які свистіли над головою, і тоді я вперше зрозуміла, наскільки важкий куленепробивний жилет, тому що у фільмах завжди здавалося, що воно по-іншому. Я пам'ятаю, що тоді ми пережили перший страх, тому що, скажу чесно, я вперше у своєму свідомому дорослому житті плакала, коли нас була меншість, а чорної орди (беркут нас оточив, коли у грудні намагався взяти Майдан) було набагато більше. Але я пам'ятаю і ранок, коли з усіх куточків Києва

почали стікатися люди, і ми зрозуміли, що вистояли. Мабуть, тоді я і усвідомила, що ми вистоїмо як країна, ми вистоїмо як люди, які борються за свою свободу.

Я також хочу сьогодні згадати наших героїв, ми маємо знати поіменно кожного, хто загинув тоді, кожного з нашої Небесної Сотні. Ми маємо виправити помилки в законодавстві, щоб люди, які їх тоді вбивали, таки були покарані.

Я хочу згадати тих героїв, які з Майдану пішли на війну. Я хочу згадати нашого героя «Да Вінчі», який усе своє життя провів у боротьбі за Україну (*Оплески*), який ще юнаком пішов на Майдан, простояв там, з Майдану пішов на фронт і звідти, на жаль, не повернувся. Це людина, яка все своє життя поклала за те, щоб наша країна була вільною, а ми жили в гідності.

І я дуже хочу закликати вас, колеги, зрозуміти, що ми маємо тут тримати цей фронт гідності, ми маємо думати про справедливість, ми маємо думати про тих, хто нас сьогодні захищає на «передку», про тих, хто кожен день віддає своє життя, а не про «решалово» і якісь, як ми говоримо, геополітичні та глобальні проблеми. Для нас єдина глобальна проблема зараз – захистити і підтримати наших захисників, щоб ми могли вижити як країна.

І я також дуже хочу нагадати вам одну річ: непокаране зло повертається. Якщо ми не доведемо справи Майдану до кінця, то повернеться те зло, що розстрілювало людей, так само, якщо ми сьогодні не переможемо росію, а будемо у чварах, тоді воно теж повернеться. Томукликаю вас усіх до єдності, бо саме в цій єдності ми здобудемо і свободу, і гідність.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Папієву Михайлу Миколайовичу, депутатська група «Платформа за життя та мир».

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! На сьогодні Україна проходить найскладнішу точку в період з початку війни, і зараз, як ніколи, нам треба об'єднатися і підтримати єдність наших громадян.

Що я маю на увазі? Я насамперед маю на увазі, що єдність громадян підтримується залученням їх до управління державою. Ви знаєте, той складний законопроект, який ми прийняли, і наша депутатська група голосувала за його підтримку, про те, що кошти з місцевих бюджетів, з державного бюджету мають бути спрямовані на Збройні Сили України, на нашу перемогу. І в цей час треба, щоб місцеві «князьки» не підбурювали людей, щоб Верховна Рада України, уряд взяли ситуацію під свій контроль. Про що йдеться? Нам необхідно звернутися до наших громадян, які представляють територіальні громади, з ініціативою підтримки локальних проектів, що підсилило б спроможність регіонів збирати кошти для вирішення соціально-економічних завдань.

Я свого часу запроваджував із Світовим банком проект «Фонд соціальних інвестицій». Його сутність у тому, що кошти Світового банку надавалися тим територіальним громадам, які на реалізацію якогось проекту змогли зібрати 10 відсотків від його вартості, тобто в такий спосіб підтримувалася ініціатива громад.

Крім того, нам сьогодні необхідно ще напрацювати програму порятунку країни, враховуючи і післявоєнний період відбудови нашої економіки. Дивіться, у нас є прекрасна програма «Дія», якої, безперечно, немає в інших країнах. Ми ж можемо залучити протягом місяця сотні тисяч, а то і мільйони наших громадян, щоб вони надали свої пропозиції і відчували, що в цій програмі безпосередньо бере участь весь народ України. А вже зобов'язання Верховної Ради України і уряду – напрацювати ті стратегічні адженди по галузях, по регіонах, взагалі по країні, щоб ми дивилися, як і де будемо відновлювати промисловість України, а нам її треба буде відновлювати, як будемо створювати нові робочі місця та розв'язувати багато інших соціально важливих проблем. І нам уже необхідно це починати робити, щоб не втрачати час. Я впевнений у тому, що Верховна Рада України, так само як і наші славні Збройні Сили України, має бути прикладом об'єднання країни, об'єднання наших громадян.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Юлії Володимирівні Тимошенко, фракція «Батьківщина».

Соболев. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановні друзі! Шановні громадяни! Десять років тому це був не просто вибір цивілізації, це був вибір, коли в цій залі, в тому кутку, сиділи ті, хто руками голосував за знищення Української держави, коли в цій залі ми всі були в абсолютній меншості: «Батьківщина», об'єднана опозиція, «УДАР» і «Свобода». Я хотів би, щоб ми не забували ці моменти, тому що кожен із них – це шлях вперед. Можливо, нас відкинуть назад ті, хто сьогодні співає пісні про європейську солідарність, про європейське майбутнє України, але тоді на антимайданах вони нищили український народ.

Для мене ці 10 років – це роки, коли країна повинна була нарешті визначитися. І вона визначилася, що буде далі. Але не зробивши аналіз того, що було, ми ніколи не рушимо вперед, бо шлях вперед – це передусім очищення. І коли кремлівський сатрап Янукович отримав команду кинути за ґрати всіх представників опозиції, і Тимошенко, і десятки інших патріотів у цей час перебували у в'язниці, а він уже чудово знав, що жодного європейського вибору не буде, саме молодь, недосвідчена молодь, вийшла на перший Майдан із гаслом «Без політики і політиків». Але дуже швидко всі зрозуміли, що без політики тут

не буде. І коли представники партій, які були в парламенті, разом із громадськими активістами вийшли на акції протесту, це не могло закінчитися нічим іншим, ніж перемогою. Тільки ця перемога принесла нам страшні жертви: перші жертви Небесної Сотні, а далі тисячі й тисячі тих, кого Москва вбиває нині на фронтах.

Для кожного із нас Майдан насамперед у серці. І як би хто не кривив душею, ми повинні чітко розуміти, що далі вороття не буде, у нас єдиний шлях – це НАТО і Європейський Союз. Лише цей шлях дозволить нам достойно бути представленими у світі та побороти диктатуру і азійське нещастя, яке принесла і несе нам Росія.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, час для виступів вичерпано. Переходимо до нашої роботи. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, прошу вас взяти участь у сигнальному голосуванні. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 214.

Проголосували: за – 214, проти – 2, утримався – 1, не голосували – 94. Усе, як завжди.

Шановні колеги, я ще раз звертаюся до всіх вас із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформації щодо перебігу пленарного засідання, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні народні депутати, перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до їх розгляду.

Перше питання – це проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності» ([№ 10269](#)).

Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся.

Ставлю на голосування пропозицію про включення зазначеного проекту постанови до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Ми домовилися, що скорочена процедура цього разу означає, що кожна фракція і група будуть мати по 2 хвилини для виступу щодо цього проекту постанови. Прошу голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, для доповіді від авторів запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук.

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, на ваш розгляд пропонується проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності».

Шановні колеги! Події Революції Гідності стали поворотним і доленосним пунктом у цивілізаційному русі України, що заклали фундамент сучасних демократичних та волелюбних смислів, якими керуються держава Україна та українське суспільство, причому не на пустому місці. Це наша історична прищільсть, це те, що було притаманно українському народу впродовж всієї історії нашого державотворення – саме свобода і гідність, а ще право на волю вибору. І це право, за яке сьогодні кладуть своє життя найкращі сини і доньки нашої держави.

Герої Небесної Сотні поклали своє життя, захищаючи свободу під час подій Революції Гідності, і водночас Захисники і Захисниці України, захищаючи Україну від російської неспровокованої та несправедливої збройної агресії, щодня віддають життя в ім'я ідеалів демократії, свободи та європейського майбутнього України. І Верховна Рада України стояла та стоїть на захисті цих цінностей. Я дякую кожному з вас за те, що весь цей час ми пліч-о-пліч також боронимо ці фундаментальні цінності, які характеризують нас як український народ.

Шановні колеги, я звертаюся до вас з проханням підтримати цей проект постанови. І ще раз хочу підкреслити, що членство України в Європейському Союзі та НАТО стане гідною даниною пам'яті учасникам Революції Гідності і обов'язком кожного з нас.

Дякую. І слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Для співдоповіді запрошується перша заступниця голови Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Ірина Мирославівна Констанкевич. Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець). Шановні народні депутати! Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики на своєму засіданні 20 листопада 2023 року (протокол № 131) розглянув проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності» (№ 10269), внесений народним депутатом України Русланом Стефанчуком та іншими народними депутатами України.

Постанова має на меті схвалити заяву, в якій Верховна Рада України висловлює свою позицію щодо подій Євромайдану та Революції Гідності з нагоди 10-ї річниці від їх початку.

За результатами розгляду на своєму засіданні комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності» (№ 10269) включити до порядку денного десятої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання та за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу та в цілому.

Прошу підтримати цю заяву.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Мирославівно.

Шановні колеги, прошу представників фракцій і груп записатися на виступи щодо цієї заяви.

Іван Іванович Крулько, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Сьогодні ми відзначаємо 10-у річницю події, яка ознаменувалася в українській державності як День Гідності та Свободи, як початок Революції Гідності. І якщо ми поєднуємо це з тим, що революція починалася за європейське майбутнє для України, то, насправді, вона проти того, щоб ми були васалом москви. Про це Євромайдан і про це Революція Гідності. Для того, щоб ми як

незалежна держава могли стати членом Європейського Союзу, членом НАТО, щоб ми назавжди відрізалися від московського іґа та поневолення. За це вийшли сотні тисяч українців на Майдан Незалежності та на майдани по всій Україні.

Ми сьогодні також вшановуємо пам'ять Героїв Небесної Сотні – тих відважних людей, які поклали своє життя за те, щоб Україна збереглася як демократична європейська країна. Ми повинні також пам'ятати, що тільки тоді, коли існує єдність громадського сектору, громадських організацій, і політичних партій, коли вони разом виступають, можна сподіватися на успіх.

Я представляю фракцію «Батьківщина», що тоді була серед парламентських фракцій меншості основою Революції Гідності, для мене честь належати до цієї політичної сили, яка від першого і до останнього дня Революції Гідності була разом з українським народом. Я хотів би закликати усіх нас до такої ж єдності. Тільки тоді, коли ми не будемо ділитися на тих...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Ірині Фріз, але, я так розумію, вона передає право на виступ Андрію.

Андрій Парубій. Будь ласка.

ПАРУБІЙ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! На моє глибоке переконання, Революція Гідності була важливим етапом боротьби за незалежність нашої країни, боротьби, яка точиться і сьогодні. Десять років тому в цей день ми вийшли на бій, на Майдан, нас було не так багато, ми не знали, чим закінчиться наша боротьба, перед нами був потужний авторитарний режим Януковича з силовими структурами та повною підтримкою кремля. Вони намагалися нас розігнати, намагалися нас розколоти і знищити.

Але чому переміг Майдан? Тому що ми розуміли важливість єдності, тому що були стійкі та мали непереможну волю до незалежності і перемоги. І такі самі виклики стоять перед нами сьогодні. Ми маємо усвідомлювати, що єдність є запорукою нашої перемоги – справжня, недеklarативна. Ми маємо відкинути політичні інтриги, атаки на Збройні Сили України, атаки на українську опозицію і об'єднатися, бо тільки так можна перемогти. Ми маємо проявляти стійкість, і наші Збройні Сили цю стійкість показують кожного дня на фронті. Ми маємо відповідати висоті поставлених завдань. На Майдані ми говорили, що стоїмо до перемоги, сьогодні кажемо, що боремося до перемоги, тому що наша справа – це справа наших дідів і прадідів, ця боротьба заради наших дітей і внуків. Наша справа священна і, я впевнений, ми переможемо. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Андрію Володимировичу, дякую.

Слово надається народному депутату України Кулінічу Олегу Івановичу, але, я так розумію, він передає право на виступ Бакунцю.

Павло Андрійович Бакунець. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Дорогий український народе, особливо родини Героїв Небесної Сотні, родини Героїв України! У цей День Гідності та Свободи я маю за велику честь сказати усьому нашому народу, що європейське серце України б'ється з кожним роком, з кожним днем усе сильніше і сильніше. Рівно 10 років тому український народ, починаючи з української молоді, власне, висловив своє проєвропейське майбутнє. І ті люди, які, на жаль, першими втратили тут, на Майдані в Києві, своє життя, а потім і ті люди, які, на жаль, втратили своє життя в АТО/ООС, на різних фронтах, і ті люди, які втрачають своє життя в ці секунди сьогоднішнього Дня Гідності та Свободи, усі вони однаково любили, люблять і любитимуть нашу країну.

Я закликаю уряд, вас, державу, суспільство рівнозначно цінувати, поважати і дякувати родинам наших героїв, тобто тих, хто віддав своє життя в різні роки цієї важкої вже десятилітньої війни. Ми маємо рівнозначно цінувати і родини, і дітей наших героїв, незважаючи на те, в якому році вони віддали найдорожче – життя.

Вічна слава усім, хто віддав життя! Слава Богу! Слава нашим Захисникам! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату... Мав виступити Заремський, але, я так розумію, буде – Веніславський, правильно?

Федоре Володимировичу, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Сьогодні ми із вами відзначаємо 10 років з того часу, коли громадяни України вийшли на Майдан у Києві, вийшли на майдани по всій Україні для того, щоб відстояти прості і для всіх знайомі слова: демократія, свобода, гідність, права людини.

Чи є ці слова якимись унікальними для нашої держави? З одного боку, ці слова закріплені в конституціях переважної більшості країн. Але, з другого боку, чи можемо ми сказати, що ці слова для громадян країни-агресора, в конституції якої також записані ці лозунги, є важливими? Безперечно – ні! Тому що схвалення тієї агресивної та терористичної війни, яку веде росія проти України, зокрема, як помсту за ті дії, які наші громадяни вчинили у дні Революції Гідності, це є віддзеркаленням тих реальних цінностей свободи, демократії, прав людини та гідності, які вони мають для різних народів країн світу. Громадяни України підтвердили своїми рішучими діями, що для нас ці слова є беззаперечними цінностями і є тим цивілізаційним вибором, який ми зробили і який на сьогодні продовжуємо відстоювати, відвойовувати у війні, що росія веде проти України, проти української нації, проти української державності. Нині наші громадяни

зі зброєю в руках відстоюють ті самі цінності, а оскільки весь український народ згуртувався навколо нашої свободи, нашої демократії, нашої територіальної цілісності, жоден ворог у світі нас не здолає. Слава Збройним Силам України! Слава Україні! І слава нації!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги! (*Шум у залі*). Шановні колеги, ви знаєте, яке запитання найчастіше мені ставлять у мережі «Фейсбук»: чому такий бардак у Верховній Раді?

Шановні колеги, давайте домовимося, сьогодні День Свободи та Гідності, я дуже прошу, гідність полягає в тому, щоб з повагою ставитися одне до одного. Усі, хто має нагальні питання, які хоче вирішити одне з одним... для цього існують кулуари: покинули зал, вийшли в кулуари, обговорили і повернулися сюди. Давайте домовимося з вами, що відсьогодні та назавжди у Верховній Раді України буде панувати робоча обстановка, ми повинні поважати одне одного, принаймні чути. Вибачте, я в навушник не чую, про що говорить доповідач на трибуні. Ви мені вибачте, це вже просто накипіло. Давайте перед тим, як вимагати чогось від інших, почнемо ставити вимоги до себе. Домовилися, колеги? Дякую.

Шановні колеги, залишилися Лозинський Роман Михайлович, Олена Костянтинівна, і будемо голосувати за цей... (*Шум у залі*). А, ще... Бачу.

Тоді спочатку виступить Лозинський. Прошу.

Бобровська Софія, правильно?

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Бобровській. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Пане спікере, ви абсолютно праві: ані гідність, ані свобода не даруються. Гідність здобувається і нею піклуються, а за свободу борються, здобувають її в крові, поту, сльозах і дуже важкій боротьбі.

Я сьогодні хотіла б подякувати тим людям, які вийшли вперше на Майдан 20-го ввечері, 21-го ввечері, а потім тримали цей Майдан три місяці. Я хочу подякувати близькому товаришу пластуна Роману Орищенку, який перший привіз колонку, а сьогодні є військовослужбовцем 72-ї бригади імені Чорних Запорозжців і одним із тих, хто здобуває те... ваш «галдеж», власне, у цій залі.

Я хочу подякувати тим народним депутатам України сьомого скликання, хто тримав той бій і перебував у пеклі, яке було тут, ганебному на весь світ. Я хочу подякувати з трибуни Лесі Оробець, яка разом із нашою ініціативою «Євромайдан SOS» витягала людей з госпіталів, лікарень, тюрем і судів, усім тим, хто брав майданівців на поруки і не віддавав беркутівцям.

Мені насправду прикро, коли в 2019 році, отримавши мандат і зайшовши до цієї зали, я побачила таких людей: Опанащенко Михайла, Фельдмана Олександра, Шенцева Дмитра, Шуфрича, Дунаєва, Пономарьова Олександра, який жив, до речі, до лютого чи січня на окупованій території і все продавав дуже довго пальне наших Збройних Сил України, Іоффе Юлія і решту ворогів нашої держави, які чекали окупації та які, власне, і привели сюди цю окупацію.

І ще хотілося б звернутися до тих, хто доповідає Президенту України про «Майдан-3». Не паплюжте, будь ласка, ані імені, ані духу Майдану, що є в Україні, тому що Майдан – це унікальне явище.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Михайле Миколайовичу. Потім виступить Олена Костянтинівна, і після цього переходимо до голосування. Підготуйтеся, будь ласка, до голосування.

ПАПІЄВ М.М. Дякую. Шановні колеги! Наша депутатська група обговорювала цей проект постанови сьогодні, було прийнято рішення підтримати його. Поясню, чому.

Знаєте, легко бути сміливими, коли в тренді. А я вам просто скажу мовою фактів. Листопад 2013 року. Я як голова обласної державної адміністрації всупереч Адміністрації Президента України і Президенту провів Буковинське віче за європейський вибір (*Шум у залі*). І це факт. До речі, коли Янукович заборонив трансляцію цього Буковинського віча, я звернувся до Петра Олексійовича з проханням, щоб телевізійні канали показали його. І я вдячний йому за те, що показали, як Буковина провела Буковинське віче за європейський вибір (*Шум у залі*). Тому не треба вішати ярлики. Я за тієї влади довів, що європейський вибір для мене є визначальним, так само, як і для більшості представників нашої депутатської групи, які сьогодні в залі, які залишилися на території України, які нині сприяють перемозі України.

Я буду голосувати за цей проект постанови, бо ментально і емоційно його підтримую.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, слово надається Олені Костянтинівні Кондратюк, і після цього переходимо до голосування.

КОНДРАТЮК О.К., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, можна трошки все-таки тихіше в залі. Особливо після попереднього промовця якось хочеться запросити сюди всіх тих, хто доклав максимум зусиль для того, щоб ми сьогодні могли бути в цій залі.

Гідність, повага і свобода – це не просто слова про цінності, це те, чим ми повинні жити кожен день. Хочу вам усім нагадати, що Президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн у кожному своєму виступі, коли звертається до нас, згадує про Євромайдан, Революцію Гідності, що дали нам можливість працювати задля людей.

Я хотіла б лише навести цитату одного з наймолодших людей, який загинув під час Революції Гідності, Устима Голоднюка. Він сказав так: «Жити не задля нагород. Достатньо любити і вірити в те, що робиш. Слова підтверджувати справами». Це було його життєве кредо. Але найбільше він запам'ятався всім нам, коли сказав свої останні слова: «Небо падає».

Я хочу, щоб ви зараз хвилиною мовчання згадали всіх тих, хто своїми справами, а не тільки словами, поклавши своє життя, боровся за те, щоб ми могли жити, працювати і насолоджуватися життям. Хвилина мовчання в пам'ять про всіх Героїв Небесної Сотні.

(Хвилина мовчання).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олено Костянтинівно.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, підготуйтеся до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності» ([№ 10269](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 327.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка. Дякую.

Шановні колеги, наступне питання ми домовилися проголосувати без обговорення. Це проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України у програмі Союзу «Механізм «Сполучення Європи» ([№ 0232](#)).

Одразу ставлю на голосування пропозицію про прийняття цього проекту закону за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 332.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Постанови «Про призначення Ковалю В.С. на посаду Голови Фонду державного майна України» ([№ 10230](#)).

Ми домовилися на засіданні Погоджувальної ради, що будуть виступи: два – за, два – проти і проголосуємо.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 290.

Рішення прийнято.

Шановні народні депутати, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить призначення за поданням Прем'єр-міністра України Голови Фонду державного майна України.

Прем'єр-міністр України Денис Анатолійович Шмигаль 8 листопада 2023 року вніс до Верховної Ради України подання про призначення Ковалю Віталія Станіславовича Головою Фонду державного майна України.

Шановні колеги, прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Фріз Ірина Василівна, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, мені здається, що ми зараз розглядаємо дуже серйозне питання. Це не просто кадрове призначення, це кадрове призначення після пана Умерова, який був призначений міністром оборони і який розпочав велику реформу у Фонді державного майна України.

Звісно, я не можу запитати кандидата, він дуже зайнятий і не має можливості відповісти на запитання, які виникають, зокрема: у чому він розбирається у Фонді державного майна України, який взагалі в нього профіль, як він може зараз продовжити ту реформу, яку розпочинав пан Рустем?

Мені дуже хотілося б почути від нього відповідь на запитання: чи буде все-таки перелік стратегічних підприємств та інших об'єктів, які не підлягають або заборонені до приватизації? Чи бачить він корупційні складові у приватизації, яка, можна сказати, нині широко крокує країною? І взагалі, чи знаєте ви, що саме в області, яку він очолював, стосовно проведення приватизації існує величезна кількість корупційних скандалів і питань?

Я хотіла б, пане Коваль, до вас звернутися і поставити вам запитання щодо такого собі ДП «Рівнеторф», яке нещодавно було продано. Чи знаєте ви пана Сергієнка? У мене є інформація, що ви з цим директором спілкувалися, що саме ви довели це підприємство через заниження цін продажів з підприємства на комерційній структурі до банкрутства. Чи знаєте ви такого собі керівника регіонального відділення Фонду державного майна України по Рівненській та Житомирській областях Бережного Кирила Михайловича, який, на мій погляд, відповідно до інформації, що поширюється в Інтернеті, є корупціонером? І ви, перебуваючи в цій області керівником, робили все для того, щоб підтримувати всі приватизації, які там відбувалися.

Я не хочу навіть називати перелік підприємств, щоб ви відповіли на запитання: а що з ними сталося, де люди, чи є робочі місця після тієї приватизації, яку ви проводили? Мені здається, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Дмитруку Артему Геннадійовичу, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

ДМИТРУК А.Г. Прошу передати слово Бурмічу Анатолію Петровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Анатолій Петрович Бурміч. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Група «Відновлення України». Шановні колеги! Шановний Голово! Ми вже бачили в цій залі і призначення, і потім звільнення, і перехід на іншу роботу двох голів Фонду державного майна України. Не мали вони жодного стосунку, звичайно, до приватизації і нічого такого видатного не здійснили, щоб показувало їх корисну роботу на інтереси держави.

Шановний кандидате на посаду, пане Коваль, ви теж не дуже брали участь і маєте якийсь досвід у сфері приватизації, наскільки я знаю. Хотілося б, звичайно, побачити певні зрушення на вашій новій посаді, а також хотілося б почути, що ви під час першого звіту, коли ми будемо заслуховувати уряд і вас, розкажете всьому

народу України і нам – народним депутатам, скільки і які компанії не виконали свої приватизаційні обов'язки перед державою. Чому? Тому що на сьогодні держава виконує всі свої зобов'язання, навіть більше, а от ті, хто отримав у користування державні компанії, не виконують, не виплачують, і це все сходить з рук. А тому велике побажання до вас: зробити аналіз і показати державі, народним депутатам і народу України, які в нас є недобросовісні компанії і особи, що не виконують свої бюджетні зобов'язання.

Група «Відновлення України» сподівається, що ви будете працювати так, як ми хочемо це бачити, і підтримуватиме проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Володимиру Вікторовичу Кабаченку, фракція політичної партії «Батьківщина».

Іван Іванович Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Зараз ми розглядаємо питання надзвичайно важливого державного органу – Фонду державного майна України. На цю посаду претендує Віталій Станіславович Коваль, який має добрий досвід управлінської роботи і може справитися, безумовно, із цим нелегким завданням, хоча бере на себе дуже велику відповідальність. Питання тільки в тому, як Фонд державного майна України буде діяти в ситуації зі стратегічною власністю України.

Позиція фракції «Батьківщина» полягає в тому, що основною функцією Фонду державного майна України має бути ефективне управління стратегічною українською власністю, а не розпродаж її з молотка. Якщо є підприємства, які не працюють, банкрути, безумовно, туди потрібно залучати капітал приватних структур, але те, що дає державі прибуток, забезпечує її національну безпеку і оборону в різних сферах: економічній, енергетичній, у якій завгодно, має залишатися в державній власності.

Ми сподіваємося, що ви, Віталію Станіславовичу, під час своєї роботи на цій посаді будете стояти на державницьких позиціях, захищаючи українську власність, а не роблячи з Фонду державного майна України просто контору, яка розпродує все, що погано або дуже добре лежить. Ми як фракція «Батьківщина» бажаємо вам успіху в цій нелегкій роботі та просимо завжди мати державницький підхід.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Цабалю Володимиру Володимировичу, фракція «Голос». Після цього ще виступить Мовчан, і голосуємо. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, які пріоритети бачить наша фракція перед

новим керівництвом Фонду державного майна України? Перше. Це продовження, незважаючи на воєнний стан, приватизації в основному збиткових підприємств, за які держава може отримати гроші, тобто мати надходження від приватизації, замість того, щоб ці гроші спрямовувалися на компенсацію їх збитків, ми матимемо змогу профінансувати наші Збройні Сили.

Друге. Це ліквідація великої кількості підприємств, які перебувають на стадії ліквідації та банкрутства і є величезним тягарем уже роками. Цю роботу було розпочато, зокрема, завдяки одному із законів, які ми прийняли минулого року.

Третє. Це професійне управління пріоритетними активами, налагодження роботи для того, щоб підприємства професійно управлялися, а не жили самі по собі, навіть з незалежними наглядовими радами.

Четверте. Це земля. Нагадаю, що ми прийняли закон, яким надаються великі повноваження Фонду державного майна України щодо управління державною землею, щоб держава могла заробляти і здавати цю землю в оренду.

І останнє. Це створення фонду національного багатства. Це те, про що вже роками багато говорять, та робота, яку розпочав попередній керівник і яку потрібно протягом наступних декількох років закінчити.

Надіємося, що новий Голова Фонду державного майна України зможе справитися з цими завданнями, і ми побачимо ефективну роботу. Чи віримо ми в це на сто відсотків? Не знаю, але це ті пріоритети, які, сподіваємося, будуть адресовані.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Мовчан.

Шановні колеги, після цього виступу ми голосуємо. Будь ласка, займіть свої місця.

Народний депутат Мовчан. Будь ласка.

МОВЧАН О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 150, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Шановні колеги! Це буде вже п'ятий Голова Фонду державного майна України за період нашого з вами скликання. Думаю, що ні для кого не секрет, що ми багато зробили корисного і важливого для того, щоб у кожного із голів Фонду державного майна України вийшло. Вийшло провести прозору, відкриту та конкурентну приватизацію. Вийшло провести прозору та конкурентну оренду, продаж санкційного майна, ліквідацію збиткових державних підприємств, банкрутство підприємств, управління Земельним банком, ефективно управління інституцією Фонду державного майна України.

Насправді ми з вами уже побудували велику інфраструктуру для того, щоб у пана Ковалю все вийшло. Я вірю, що в нього вийде. Ми, фракція «Слуга народу», і Верховна Рада України завжди підставимо плече, якщо потрібна допомога, але ми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, обговорення питання завершено. Переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, займіть свої місця.

Шановні колеги, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України, частини першої статті 7 Закону України «Про Фонд державного майна України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про призначення Ковалю В.С. на посаду Голови Фонду державного майна України» ([№ 10230](#)) у цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Вітаю з призначенням на відповідальну посаду! Бажаю вам успіхів. Дякую.

Шановні колеги, рухаємося далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України» ([№ 10203](#)) і альтернативні до нього законопроекти [№ 10203-1](#) та [№ 10203-2](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії названих законопроектів. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 309.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, будуть виступи: два – за, два – проти чи з доповідями? Тоді виступи: два – за, два – проти.

Прошу народних депутатів від фракцій та груп записатися для обговорення цих законопроектів.

Слово надається народному депутату України Цимбалюку Михайлу Михайловичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Будь ласка.

Я так розумію, що буде виступати Власенко, так?

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Власенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію Володимировичу, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане Голово. Знаєте, вчоргове ми маємо історію, коли законопроект дуже гарно називається, але він абсолютно про інше. Посилення інституційної спроможності полягає не у внутрішніх трансформаціях, не в якихось збільшеннях кількості людей чи у чомусь іншому. Насправді посилення інституційної спроможності в тому, що правоохоронні органи перестають писати повідомлення про підозру, які зазвичай звучать так: «у невідомому місці в невідомий час з невідомими спільниками людина зробила те і те».

Для того, щоб посилити інституційну спроможність, треба припинити писати такі повідомлення про підозру, треба професійно займатися тією роботою, для якої ці органи створювалися. Нам потрібні не для фотографій, знаєте, не для кінокамер запобіжні заходи у вигляді взяття під варту, нам необхідні абсолютно інші речі. Нам потрібне перекриття і припинення топ-корупції, тобто корупції найвищого рівня, яка, на жаль, в Україні за останні роки лише збільшилася. Нам слід припинити корупцію, а не постійно реформувати антикорупційну систему, що, на жаль, до жодного результату не приводить.

Назвіть мені, будь ласка, хоч один системний фінансовий потік, який припинений завдяки спільній діяльності так званої антикорупційної інфраструктури, покажіть мені цей результат. А хапати суддів за 1 тисячу гривень, навіть за 1 тисячу доларів хабаря, знаєте, цим раніше займалися дільничні інспектори Національної поліції України. Треба реально створювати правоохоронну...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці України Климпуш-Цинцадзе Іванні Орестівні, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, ми з вами розуміємо, що маємо ухвалити один із законопроектів, який рекомендувала Європейська комісія, для того щоб завершити, принаймні частково завершити виконання пункту, що стосується антикорупції, з тих семи умов, які ми отримали під час надання кандидатського статусу. І добре, що ми досить оперативно демонструємо готовність вирішити

це питання. Так, це буде вимагати великих витрат держави, приблизно 1 мільярд 700 мільйонів на рік, це серйозні кошти. Сподіваюся, що ми знайдемо їх для того, щоб забезпечити цю зміну.

Одночасно я хотіла б звернути увагу на інше. Колеги, я просила б вас присвятити окремо кілька годин, щоб прочитати всі 150 сторінок висновку Європейської комісії щодо України і зрозуміти, що справа стосується не тільки чотирьох підпунктів, які треба терміново виконувати для того, щоб відкрити переговори про членство. На всіх 150 сторінках говориться про ту роботу, яку нам необхідно буде далі виконувати. Це великий шмат спільної роботи. І нам із вами потрібно розуміти, що не варто чекати, поки нам пальчиком укажуть на конкретні законопроекти або конкретні зміни до тих чи інших законопроектів або законів, які ми маємо реалізувати, ми повинні виконувати те, що надруковано великими і жирними шрифтами: маємо повернути спроможність парламенту бути реально законодавчим органом, маємо повернути плюралізм у медіа, маємо повернутися до демократичних засад функціонування. Це основи функціонування Європейського Союзу.

Я дуже хочу вірити, що нам із вами небайдуже, як нас далі сприйматимуть. І давайте не чекати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Морозу Володимирі Вікторовичу, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка. Шановні колеги, після цього ще виступить Бужанський, і голосуємо. Бурміч (*Шум у залі*). А, ви ще будете виступати? Добре. Бурміч Анатолій Петрович. Будь ласка.

БУРМІЧ А.П. Шановний Голово! Шановні колеги! Не буду повторювати, що у нас сьогодні дві основні біди – це війна і корупція. Звичайно, той рівень боротьби з корупцією, який є нині, не задовольняє нікого – ані державу, ані людей, ані нас із вами теж.

Про що йдеться в цьому законопроекті? Мова йде про поступове збільшення кількості працівників Національного антикорупційного бюро України. Сьогодні в нас на засіданні комітету розглядався цей законопроект, тривали дуже гарячі дискусії, були присутні представники НАБУ, і ми побачили бажання збільшити кількість не якихось там начальників чи інших, а саме тих, хто працює – детективів. Це важливо. Збільшення буде поступове, враховуючи, що фінансове навантаження на один рік буде послідовне, це не такі великі гроші.

Хотілося б побажати Національному антикорупційному бюро України не просто збільшувати свій штат, а бути головним органом для боротьби з корупцією в Україні, який саме організовує, аналізує та ефективно проводить свою роботу. Чому? Тому що, наприклад, після відсторонення тієї ж Служби безпеки України, військової контррозвідки ми побачили результати за станом корупції, яка є в армії. І я бажаю Національному антикорупційному бюро України

бути об'єднаною силою, що організовує роботу всіх правоохоронних органів у плані боротьби з корупцією.

Група «Відновлення України» підтримує законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бужанський Максим Аркадійович, фракція «Слуга народу». Після цього, як я розумію, буде виступати Юрчишин, так? Юрчишин, і далі голосуємо.

Будь ласка, Максиме Аркадійовичу.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, насамперед я хочу вам нагадати, що успішна та ефективна робота НАБУ відбувається завдяки вам, завдяки тим законопроектам, які ви прийняли в цій залі, завдяки тій антикорупційній системі, яку ви побудували, завдяки прозорому конкурсу для призначення Директора Національного антикорупційного бюро України, який також відбувся завдяки вам. Якщо виникає питання стосовно того, що потрібно збільшити штат, то я тут жодних складнощів не бачу.

Коротко хотів би сказати таке: давайте не перетворювати технічне питання на політичне.

Пропоную підтримати цей законопроект не лише за основу, а й в цілому та закрити це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Після цього поставимо законопроект на голосування і визначимося з тим, як ми голосуємо.

Будь ласка, Ярославе Романовичу.

ЮРЧИШИН Я.Р., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Не можу погодитися з попереднім промовцем. На жаль, частина наших колег дуже допомагає збільшувати статистику НАБУ. Це неприйнятно, але точно не впливає на цей законопроект.

Цей законопроект, сподіваюся, синхронізовано з тим, що ми приймемо щодо Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, бо найбільша проблема не в тому, щоб збільшити кількість, а щоб збільшення кількості привело не лише до відкриття справ, а й винесення вироків.

Законопроект треба підтримувати за основу та в цілому. Давайте голосувати і рухатися далі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, рішення комітету було прийняти законопроект за основу та в цілому. Водночас я знаю, що на засіданні Погоджувальної ради звучали заперечення проти такого рішення, тому ми поставимо на голосування прийняття законопроекту за основу, а також пропоную скоротити строки. Добре, шановні колеги?

Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України» ([№ 10203-1](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 323.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Були деякі фракції, які висловилися проти (*Шум у залі*).

Шановні колеги! Я ставлю... (*Шум у залі*). Є фракція, яка проти.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання щойно прийнятого в першому читанні за основу проекту закону. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 294.

Рішення прийнято.

З процедури – Власенко. Будь ласка. Це вже після голосування, не впливає на результат.

ВЛАСЕНКО С.В. Так, абсолютно не впливає. Але рішення не голосувати законопроект у цілому було прийнято Погоджувальною радою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ідемо далі. Наступний законопроект [№ 10262](#). Одну секунду, щодо нього окрема процедура.

Шановні народні депутати, відповідно до статей 50, 96, 101 Регламенту Верховної Ради України до мене з листом звернулися керівники депутатських фракцій і груп щодо необхідності невідкладного розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» ([№ 10262](#)) та незаперечення щодо застосування процедури *ad hoc*.

Комітет з питань антикорупційної політики за результатами розгляду законопроекту (протокол № 149) також запропонував визначити його невідкладним. Про необхідність невідкладного розгляду цього питання Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп було ухвалено відповідне рішення.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішень.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» (№ 10262). Прошу народних депутатів голосувати. Це включення до порядку денного. Прошу голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення невідкладним проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» (№ 10262), скорочення строків внесення альтернативних законопроектів до нього до початку розгляду питання та розгляд сьогодні на пленарному засіданні. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, спочатку будуть виступи: два – за, два – проти, і голосуємо.

Для обговорення цього законопроекту прошу представників фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народній депутатці Гринчук Оксані Анатоліївні, фракція політичної партії «Слуга народу».

ГРИНЧУК О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Анастасії Радіній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Анастасія Олегівна Радіна. Будь ласка.

РАДІНА А.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, шановні колеги! Комітет

з питань антикорупційної політики розглянув і підтримав цей законопроект, а також рекомендував Верховній Раді прийняти його за основу та в цілому.

Чому? Колеги, в законопроекті передбачені тільки дві норми. Ним пропонується повернутися до того режиму перевірки декларацій, який ми всі вже пройшли, тобто до зрозумілого механізму, в якому у нас усіх є досвід. Щодо цього законопроекту ми маємо дуже чітку рекомендацію Європейської комісії, що конкретно треба зробити. Повторюю, це надзвичайно чітка та однозначна рекомендація Європейської комісії, яка до другого читання цього законопроекту не зміниться.

Колеги, я дуже прошу підтримати цей законопроект і не розпочинати щодо нього довгих дискусій. Ще раз, колеги, усі дискусії ми з вами провели ще два місяці тому, коли відновлювали декларування.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Євтушку, який передає право на виступ Власенку. Я правильно розумію, так?

Будь ласка, Сергію Володимировичу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Фракція «Батьківщина» системно виступає за відкрите, прозоре і чесне декларування топ-чиновниками усіх статків, які вони набули. Але ми завжди говорили про те, що декларування повинно бути коректним, зрозумілим для декларанта. І я хочу нагадати, що мова йде не лише про 450 народних депутатів, йдеться про 800 тисяч декларантів, а включаючи членів їхніх родин, це приблизно 2,5 мільйона людей, які тим чи іншим способом приєднуються до режиму декларування.

Мене дивує одна проста річ. Справді, дві технічні норми скасовуються оцим законопроектом.

Перше. Виключається норма про те, що все майно, яке набуто декларантом до дня обрання (призначення) його на посаду, тобто до того, як він почав займатися політикою, не повинно перевірятися, тому що не містить корупційних ризиків. Адже дійсно не містить корупційних ризиків, бо набуто до обіймання посади.

І друга норма, яка скасовується. Це норма про те, що перевірки, які провело НАЗК... Була норма, що не може повторно перевірятися одне і те саме майно, а нам зараз пропонують це скасувати.

Це, справді, вимога Європейської комісії, але мене дуже дивує, як такі вимоги з'являються. Представники депутатських фракцій і груп уже після прийняття закону в попередній редакції мали достатньо ґрунтовну зустріч із Європейським комісаром Олівером Вархелі, який відповідає саме за розширення Європейського Союзу. Так-от жодних претензій до цих норм не було, жодних претензій під час цієї розмови до цих норм не було, були претензії до інших норм.

Тому в мене запитання: як ці всі рекомендації з'являються, чому вони з'являються? Я розумію, коли критикують, ну такі, корупційно ризиковані норми.

Але ці норми абсолютно технічні, абсолютно зрозумілі і абсолютно розумні. Тому в мене і виникає питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Павленку Ростиславу Миколайовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Вікторії Сюмар.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вікторія Сюмар. Будь ласка.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Фракція «Європейська солідарність» послідовно підтримує всі законопроекти, які необхідні для європейської інтеграції, ми це робили і будемо робити. Звичайно, це стосується і закону про декларування, який був прийнятий, нагадую, ще в 2016 році. Ми постійно говорили про те, що треба повертати декларування саме у форматі норм 2016 року, і ось зараз, в принципі, до цього доходимо.

Я абсолютно погоджуюся з попереднім промовцем. Виникає одне запитання: чому ці дві позиції стосовно декларування майна, власне кажучи, членів родини, що набуто до того, як особа стала декларантом, і ось ця друга позиція про повторні перевірки, відразу не були в проекті закону про відновлення декларування? Це викликає багато запитань стосовно якості переговорників між Україною та Європейським Союзом і насамперед серйозні занепокоєння.

Давайте робити так, щоб ми приймали тут закони, які потім не потребуватимуть якогось виправлення чи якихось мільйонів уточнень, це буде правильно. А зараз ми голосуємо за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Юрчишину Ярославу Романовичу, фракція «Голос».

Шановні колеги, після цього виступу будемо голосувати щодо законопроекту.

Будь ласка, Ярославе Романовичу.

ЮРЧИШИН Я.Р. Кілька речей, які вже прозвучали. Єврокомісар з питань розширення – угорець і не має проблем з нашою корупцією, але має проблеми із Законом України «Про національні меншини (спільноти) України» і тому подібне,

тому не дивно, що не як експерт він, у принципі, не міг гостро говорити про якісь аспекти. Це перше.

Друге. Одна з тих змін, які зараз вносяться, на засіданні комітету була проголосована в тому вигляді, в якому ми її повертаємо. Цю норму зал змінив, тому немає можливості говорити, що вона була погоджена з нашими європейськими партнерами. Насправді ми повертаємо той текст, який погоджений.

Я погоджуюся з попередніми промовцями щодо того, що є велика різниця між тим, що ми приймаємо, і тим, як це реалізовується. І ці питання ставилися до НАЗК. Наприклад, НАЗК періодично намагається зловживати перевітками за нововиявленими обставинами. І, справді, я думаю, що нам до цього треба буде повернутися. Але давайте зараз дамо можливість працювати системі, не будемо маніпулювати тим, що хтось погоджував, а хтось не погоджував. Є вимога, її треба виконувати, і далі налагоджуватимемо систему під контролем.

Дуже сподіваюся, що зі зміною керівництва НАЗК, яка відбудеться, з'явиться відчуття того, що це сервісний, а не каральний орган, що його функція – допомагати насамперед чиновникам адекватно працювати з деклараціями, а не доганяти невідомо кого. Ключова історія – це велика риба, ті, хто приховує, а не ті, хто зробили незначну помилку. Над цим, погоджуюся, нам усім ще треба працювати в межах парламентського контролю. І комітет буде це робити.

А зараз голосуємо за прийняття законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово ще надається Бакунцю Павлу Андрійовичу, і після цього, шановні колеги, голосуємо. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Дякую, шановний пане Голово. Народні депутати! Однозначно в цей особливий День Гідності та Свободи, коли найкращі, кращі за всіх нас тут, виборюють нам проєвропейські цінності і шлях до Європейського Союзу на різних фронтах, ми разом із вами також маємо якимось жити за правилами гідності. Якщо ми вже обрали цей шлях до Європи, до європейських країн, то, звичайно, за їх правилами потрібно буде жити. І слід жити за цими правилами не лише усім громадянам, але й тим людям, які займають різні теплі кабінети. Ці правила є демократичними, прозорими, відритими, і нікому не заважатиме, якщо його майно перевірять ще раз. Якщо ви попросилися в суспільства йти працювати в політику, тобто служити народу, то й нічого страшного, що перевірять те, як ви дійшли до цього етапу.

Ми рухаємося в Європейський Союз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Ще раз, пропозиція комітету була проголосувати законопроект за основу та в цілому, але поставимо на голосування тільки за основу зі скороченням строків. Та сама причина.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» ([№ 10262](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки законопроекту до другого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 232.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» ([№ 10060](#)) і альтернативні до нього законопроекти [№ 10060-1](#), [№ 10060-2](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії всіх зазначених законопроектів. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, для обговорення цих законопроектів прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату України Маслову Денису Вячеславовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Із задоволенням передаю слово своєму колезі Сергію Іонушасу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Костянтинівич Іонушас. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні 17 листопада 2023 року розглянув

проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» та альтернативні до нього законопроекти № 10060-1, № 10060-2.

Основний законопроект внесений Кабінетом Міністрів на виконання зобов'язань України, взятих згідно з Листом про наміри уряду України до Міжнародного валютного фонду. Метою основного законопроекту є удосконалення правових засад діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема в частині посилення її самостійності та організаційної належності.

Шановні колеги, комітет розглянув основний законопроект і вирішив рекомендувати включити всі три законопроекти до порядку денного, основний законопроект № 10060 прийняти за основу, альтернативні законопроекти № 10060-1, № 10060-2 відхилити. Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Цабалю Володимирі Володимировичу, фракція «Голос».

ЦАБАЛЬ В.В. Прошу передати слово Устіновій Олександрі Юріївні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Устінова Олександра Юріївна. Будь ласка.

УСТІНОВА О.Ю. Шановні колеги, ви знаєте, я дуже радію, що ми сьогодні, у річницю Революції Гідності, голосуємо ті законопроекти, за які частково і стояв Майдан, тому що ми стояли за справедливість, за гідність і за боротьбу з корупцією. Хочу сказати як одна з тієї команди, яка створювала антикорупційні органи – НАБУ, САП, Вищий антикорупційний суд, що я пам'ятаю, як ми проводили статистику перед створенням цих органів. Знаєте, скільки в нас сиділо топ-корупціонерів, чиновників категорії «А»? Чотири. З них половина, зокрема Юлія Володимирівна і Луценко, сиділи з політичних мотивів і не мали нічого спільного з корупцією. Тому до створення цих органів ми не могли уявити, що це таке, коли арештовують, на жаль, народних депутатів, і мені соромно зараз за цих колег, арештовують топових суддів і садять їх за ґрати. Ми маємо зараз дати можливість антикорупційним органам працювати незалежно, і саме про це йдеться у законопроектах про НАБУ і САП, які ми сьогодні голосуємо.

Я дуже прошу підтримати законопроект. Це вимога наших міжнародних партнерів, вимога Міжнародного валютного фонду, Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки. Усі розуміють, що це допоможе побороти корупцію в Україні, щоб питання про корупцію до нас більше не стояло, і єдине питання, на яке ми відповідали б: скільки зброї нам ще потрібно, щоб перемогти росію.

Тож прошу підтримати цей законопроект і прийняти його також і в другому читанні, тому що без нього нам буде досить важко пояснювати партнерам, що ми насправді боремося з корупцією, а не займаємося демагогією.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Але ми сьогодні лише за основу голосуємо, Олександро Юріївно.

Слово надається народному депутату Сергію Володимировичу Власенку, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Я хотів би просто зазначити, що ці органи створював парламент попереднього скликання, а я деяких депутатів не бачу, які говорять, що вони там щось створювали. Так ось, насправді я ще раз кажу, що деколи боротьба українців з корупцією і парламенту з корупцією нагадує мені філософію самурая. Знаєте, для самурая важлива не мета, а шлях. Тобто ми вже десять років ідемо цим шляхом, а результат полягає в тому, що корупція не знищена, а лише збільшується. Тому, може, треба, як казав український класик Михайло Жванецький, «в консерватории что-то поправить»? Може, треба зрозуміти, що ми не туди дивимося? Ми міняємо, пересуваємо ліжка, віддаляємо САП від Генеральної прокуратури. А скажіть, будь ласка, чим Генеральний прокурор заважає САП працювати? Поясніть мені, будь ласка, навіщо ця незалежність від незалежності, залежність від залежності, давайте ми тут зменшимо людей, тут збільшимо людей? Послухайте, ви проголосували в першому читанні за збільшення кількості співробітників НАБУ на 30 відсотків. То давайте їм зарплату на 30 відсотків зменшимо, ну, їх же стало більше, а робота та сама.

Нічого не міняється, все відбувається, як було: одні складають повідомлення про підозру, що в невідомий час у невідомому місці хтось щось вкрав, інші як процесуальні керівники це погоджують, передають до суду, суд заплющує на це очі і підписує якісь папірці, саджає людей у в'язницю відповідно до міри запобіжного заходу, а через півроку справа розсмоктується в повітрі. Нікого немає, відповідальності немає. Жодного фінансового потоку не ліквідовано. Жодну схему не ліквідовано. Нам кажуть про топ-суддів. Це був одиничний хабар. А де 13 суддів Великої Палати, стосовно яких НАБУ заявило, що в них є підозри, що вони брали в цьому участь? А ніде, все знову розсмокталося в повітрі.

Давайте робити реальні реформи, а не забалакувати їх.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Геращенко Ірині Володимирівні, фракція «Європейська солідарність». Вона передає слово Гончаренку.

Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Фракція «Європейська солідарність». Друзі, сьогодні урожайний день, давайте його так назвемо, бо одному народному депутату вручено підозру, ще у двох відбуваються обшуки прямо зараз, може, вже закінчилися. Я не знаю, чому це все в один день. Можливо, антикорупційні органи хочуть показати нам свою ефективність, можливо, до річниці Революції Гідності, можливо, тому що приїхали багато європейських гостей. Але в будь-якому разі, коли відбувається боротьба з корупцією – це добре, і збільшувати автономію Спеціалізованої антикорупційної прокуратури треба, і, безумовно, все це треба робити. Але якщо наші антикорупційні органи не знають адреси, куди завітати, то хочу їм сказати: вулиця Банкова, там сьогодні святкує день народження Андрій Єрмак, НАБУ може до нього завітати й привітати. Там є з чим привітати, там є кого привітати, там є про що поговорити, там нам говорять і про біткоїни, і про інше, думаю, там можна поговорити про все.

Тому, шановні САП і НАБУ, підказую вам адресу, куди можна і треба завітати, якщо ми реально хочемо боротися з корупцією і саме викоринювати, тобто братися за корінь, який проріс на вулиці Банковій. Це правда, тому що без цього не було б такого бардака, який відбувається в державі, не було б тих безкінечних справ, які не зупиняються і через які люди обурюються, дивлячись на те, що відбувається. Тому що коли ми говоримо про корупцію не в час війни, то це одна історія, а коли говоримо про корупцію під час війни, коли бачимо підозри на мільярди в Міноборони, ну, це ж просто неймовірно, це питання виживання держави!

Тож беріться за реальне коріння, годі бігати по вершках, виривайте його з коренем, і тоді буде результат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» ([№ 10060](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 286.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання щойно прийнятого законопроекту. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення зміни до підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків» ([№ 9656-д](#)). Це друге читання.

На засіданні Погоджувальної ради ми домовилися, що буде 15 поправок для врахування від фракції «Європейська солідарність» і потім дві на підтвердження, також ще одна поправка щодо дронів і виступ Юлії Володимирівни Тимошенко – 10 хвилин. Все правильно, шановні колеги?

Переходимо до поправок для врахування від фракції «Європейська солідарність». Хто виступатиме? Ніно Петрівно, прошу вас, називайте номер поправки, щоб я встиг її знайти, і щодо неї доповідайте.

Ніна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Пане Голово, я збиралася поставити на голосування для врахування вісім поправок, але прошу дати мені 5 хвилин на виступ, і лише одну поправку проголосувати.

Отже, мої поправки 8, 9, 15, 85, 86, 87, 88, 97. Прошу дати мені 5 хвилин для виступу і поставити на голосування для врахування поправку 97.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніні Петрівні відводиться для виступу 5 хвилин. Потім голосуємо поправку 97.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, цей проект закону готувався до другого читання з урахуванням частини першої статті 116 Регламенту. Хочу зазначити, що 90 відсотків проектів, які належать до предмета відання нашого комітету, готуються із застосуванням статті 116. Що це означає? Що кожного разу до цих проектів потрапляють положення, які не стосуються норм законопроекту, прийнятого в першому читанні, і таким чином – новорічна ялинка майже в кожному проекті закону. До речі, нам дорікали, що ми під новий рік приймали такі закони, а тепер таке щодня.

Тепер щодо моїх поправок. Чому я вимушена застосовувати статтю 116 Регламенту? Тому що попередньо було прийнято закон про повернення документальних (планових і позапланових) перевірок. Я до нього подавала поправки щодо дієвої роботи між платником податків і податковою, щоб можна було у прозоріший спосіб висвітлювати можливості платника брати участь у розгляді скарг на ППР, які однозначно будуть і масово подаватимуться після проведення перевірок. Я запропонувала поправку про внесення змін до Податкового кодексу, щоб платника податку інформували про розгляд скарги, бо він зараз має право на залучення до розгляду скарги. Така норма є в Податковому кодексі, але в ньому немає норми щодо зворотного повідомлення платника. Я внесла таку поправку, але комітет її не врахував. Не знаю, про що думали і чому таке ставлення.

Щодо блокування податкових накладних у Податковому кодексі взагалі немає норми, яка передбачала б участь платника податку в розгляді скарги, коли вона вже розглядається комісією на центральному рівні. Цю поправку також не враховано в даному проекті закону.

Звісно, ці поправки не стосуються особливостей оподаткування банків. Ставки, запропоновані в цьому проекті, – 50 відсотків за результатами 2023 року, а починаючи з 2024 року – 25 відсотків, це дискусійні норми, але зараз я хочу сказати не про них, а все-таки про ставлення в комітеті до поправок, що надають додаткові можливості платникам податків, які чомусь не підтримуються.

Я з дуже великим здивуванням почула на засіданні комітету, що не будуть підтримані навіть норми щодо величезної на сьогодні проблеми громадян у населених пунктах територіальних громад, щодо яких прийнято рішення про обов'язкову евакуацію населення. Ви уявляєте? Обов'язкова евакуація населення, а податок на землю виставляється для громадян та юридичних осіб, які не можуть там працювати і здійснювати свою діяльність. Абсолютно нормальну норму, виписану спільно з представниками в тому числі й податкової, знову-таки не було прийнято комітетом, сказали, іншим разом.

Насправді таких поправок у мене було дуже багато. Сподіваюся, що ті, які звертаються до мене, все-таки надіються, що я зможу відстояти певні норми для бізнесу і громадян України, не розчаруються до кінця в рішеннях, які приймаються цією Верховною Радою. Я розумію, що всім зараз важко, що всі думають про наповнення бюджету, але коли чуєш про корупцію, про чергові 62 мільйони втрат у ДССЗІ... Ну, послухайте, тоді ви взагалі відірвані від життя. Не почути прохання людей і бізнесу з цих територій означає просто нехтувати їх проблемами. Нам же тут добре, правда? Ми всі можемо працювати, а вони ні.

Нарешті я хотіла б звернути увагу і прошу поставити на голосування для врахування поправку 97. Це якась пошесть у влади, вони в кожному законі приймають рішення, щоб до нормативно-правових актів, що приймаються на виконання, у тому числі й такого закону, не застосовувалися вимоги Закону «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Тобто щоб не проходити всіх етапів обговорення, висвітлення. Це знову як кіт у мішку, висувають якісь вимоги, про які не знають учасники ринку. Наскільки мені відомо, це була одна з вимог Європейського Союзу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ніно Петрівно.

Позиція комітету. Будь ласка. Після цього голосуємо щодо поправки 97.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Поправка 97 стосується того, щоб знести норму, яка дозволяє під час прийняття підзаконних нормативних актів не дотримуватися регуляторних процедур саме щодо цього конкретного закону.

Це абсолютно нормальна практика, коли ми приймаємо закон у такі стислі строки, тому прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Підтримати цю поправку чи підтримати відхилення? Залишити відхиленою. Бо я теж щось не дуже зрозумів.

Шановні колеги, поправка 97 авторства Ніни Петрівни Южаніної. Вона комітетом відхилена. Ніна Петрівна просить поставити на голосування для врахування цю поправку. Позиція комітету: залишити відхиленою.

Ставлю на голосування поправку 97 авторства Южаніної. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 76.

Рішення не прийнято.

Ніно Петрівно, у вас все? Дякую.

Далі виступить Юлія Володимирівна, до 10 хвилин. Після цього ми голосуємо за цей законопроект у цілому.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Це дуже складний законопроект. Я хотіла, щоб ви звернули увагу, що мова йде про роботу національної банківської системи, про комерційні банки, про державні банки, які, як ви знаєте, важко, з величезними збитками виходили з минулого 2022 року. У 2023 році національна банківська система трохи поправила свій фінансовий стан і почала більш-менш ефективно працювати. Зараз пропонується заднім числом, з 1 січня 2023 року, практично рік тому, ввести дуже високий податок на прибуток банків – 50 відсотків.

Шановні друзі, мало того, що вводиться податок на прибуток 50 відсотків у 2023 році, на наступний рік теж вводяться достатньо драконівські неадекватні податки на комерційні банки України.

Це не все, тому що для обрахування прибутку, який оподатковуватиметься, не враховуватимуться збитки. Тобто у складі прибутку, який буде оподатковуватися 50 відсотками податку, починаючи з 1 січня 2023 року не враховуватимуться балансові збитки. Це означає, що це абсолютно штучна річ, яка у банківській системі забере достатньо великі фінансові ресурси.

Але не всі банки мають однакову систему діяльності. Є банки, які масово працюють з облігаціями внутрішньої державної позики або з депозитними сертифікатами Національного банку і які мають надприбутки. Тобто такі блатні банки, які повністю, власне кажучи, в цей бізнес включені. Якщо треба оподатковувати прибутки, які банки отримали за надмірними ставками за ОВДП або за надмірними ставками за депозитними сертифікатами, то їх і оподаткуйте.

А є банки, які сумлінно працювали в традиційних банківських системах, давали кредити малому, середньому бізнесу, ці кредити потім важко повертав бізнес. Банки достатньо тяжко працювали. Для них теж ставка податку на прибуток 50 відсотків заднім числом? Це абсурдні речі. Тому треба, з одного боку, виділити банки, які мали надприбутки, а з іншого боку, щодо тих банків, які нормально працюють і мають дохід від надання кредитів в економіку, мусить бути зовсім інший підхід.

Мова зараз іде навіть не стільки про банківську систему, як про наслідки введення такого драконівського оподаткування українських банків, які кредитували економіку України, а не бюджет і Національний банк. Саме тому ми звертаємо увагу, що якщо буде започатковано і прийнято за цим законом таку податкову систему заднім числом із абсолютно екзотичним обрахунком прибутку, який оподатковуватиметься, то це може вдарити по українських комерційних банках настільки сильно, що вони можуть перетворитися на банкрутів. А це означатиме, що втратять гроші люди, які тримають там депозити, які брали кредити і надавали в заставу своє майно. По суті, це може бути ще один великий удар по середньому класу.

У нас уже був перший етап ліквідації української банківської системи за попередньої влади, коли було знищено більше сотні українських банків, зокрема й тих, які нормально працювали, і після того мільйони людей залишилися без депозитів, без своїх рахунків, без своїх грошей, а бізнес – практично без можливості продовжувати свою діяльність. Тоді це був майже ядерний вибух для української банківської системи. За законом, проект якого ми розглядаємо, до бюджету буде залучено не такі великі гроші, але буде завдано ще один нищівний удар по банківській системі України і по всіх українцях, які співпрацюють з цими банками.

Саме тому ми пропонуємо, навіть якщо бюджету дуже потрібні гроші, – зупиніть неефективні видатки з бюджету, припиніть абсолютно глобальну українську корупцію на бюджетних грошах, і тоді вам не треба буде вводити такі екзотичні заходи для банківської системи України.

Наша команда закликає всіх депутатів, які розуміють, про що цей законопроект і наслідки його прийняття, не голосувати за нього, і знайти фінансові ресурси там, де зараз їх набагато легше взяти, наприклад, не списувати з енергетичних компаній податки, за якими вони заборгували. Навіщо списувати? Нехай вони заплатять податки, це небідні компанії, і таким чином наповнять бюджет. Але не потрібно вводити екзотичні податки, які руйнують і стандартні системи оподаткування банківської системи, і саму українську банківську систему, яка знаходиться з того боку і яка не задіяна в корупційних обігах.

Я не наполягаю ставити поправки на голосування, тому що в цьому немає жодного сенсу, бо в залі ніхто за них не голосуватиме.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету. Але перед тим як Данило Олександрович почне в коректній манері відповідати, я прошу народних депутатів зайняти свої місця, тому що відразу після цього ми голосуємо за цей законопроект і за наступний законопроект, на поправках до якого теж ніхто не наполягатиме відповідно до рішення Погоджувальної ради.

Шановні колеги, будь ласка, запросіть народних депутатів.

А я даю слово Данилу Олександровичу, щоб відповів на ті питання, які підняла Юлія Володимирівна. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні колеги, я певною мірою можу погодитися з попереднім доповідачем, що, дійсно, ті рішення, які ми приймаємо у військовий час, не завжди є ідеальними і бездоганними. Водночас під час війни відбуваються речі, які можна назвати певними економічними або фінансовими аномаліями, коли галузь, а зараз говоримо про банківську галузь, під час війни попри війну і попри ситуацію, що склалася в економіці, отримує надприбутки. Ці надприбутки – це прибутки, які базуються на депозитних сертифікатах, що розміщуються Національним банком України, цінних паперах, які є абсолютно безризиковими, цінних паперах, які є високодохідними. Власне, вкладання грошей у ці цінні папери приносить ці надприбутки. Тому саме в цей час їх необхідно вилучити та спрямувати на фронт, на армію, на перемогу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Даниле Олександровичу.

Шановні колеги, ми пройшли весь законопроект. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до підрозділу 4 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків» ([№ 9656-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, наступний законопроект пов'язаний з попереднім. Ми домовилися без розгляду поправок одразу голосувати. Підготуйтеся, будь ласка, до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо врегулювання окремих питань розпорядження товарами, які перебувають під митним контролем» ([№ 9307](#))

у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» ([№ 10168](#)) та альтернативні до нього проекти [№ 10168-1](#), [№ 10168-2](#), [№ 10168-3](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цих законопроектів до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 221.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, виступи: два – за, два – проти, і голосуємо, так?

Прошу записатися від фракцій і груп на виступи: два – за, два – проти, і після цього переходимо до голосування.

Веніславський Федір Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Прошу передати слово Данилу Гетманцеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні колеги, у нашій країні достатньо тривалий час діє дуже брудна й погана схема з ухилення від оподаткування і від повернення валютної виручки – це вивезення «чорного» зерна за кордон. Люди скупають за готівку це «чорне» зерно, оформлюють на фіктивні компанії, вантажать на кораблі чи вантажівки і везуть за кордон на ім'я такої ж фіктивної компанії. Потім зерно зникає і десь там з'являється, а держава не отримує ані грошей до бюджету, ані валютної виручки.

Цю схему необхідно подолати, і, власне, законопроект, який ми зараз обговорюємо, спрямований на те, щоб за межі митної території України зерно могли експортувати лише реальні компанії, які можуть довести походження цього зерна за документами і відповідно сплату податків з цього зерна. Це ті платники ПДВ, які мають відповідно вхідний ПДВ при придбанні відповідного зерна та інших товарів, усього 12 кодів, які вивозяться за межі митної території України.

Цей механізм дасть змогу просто, прозоро й чітко проконтролювати весь товар, який експортується за межі митної території України.

Ми, безперечно, зацікавлені у збільшенні експорту, зацікавлені в тому, щоб наші аграрії розвивалися, але разом з тим ми точно не допустимо, особливо під час війни, щоб шахраї, не сплачуючи жодної копійки до державного бюджету і не повертаючи валютної виручки на територію України, вивозили зерно, яке виростили тут наші люди. Тому прошу підтримати цей законопроект зеленою кнопкою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кириленко Іван Григорович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Наша фракція підтримує цей законопроект, але в другому читанні. До першого читання в нас є дуже серйозні зауваження.

Перше. Ми не голосували за цей закон, коли він приймався. Ми попереджали, що саме так і буде. Наша фракція єдина його не підтримала, бо ми говорили, що будуть зловживання, оскільки розмиті норми, які в цьому законі виписані. Зараз повертаємося, виправляємо, але за півтора року наплодили дуже багато негативу, який поклали на головну дієву особу на селі – на фермера. Ми самі створили такі умови, щоб вони були змушені зловживати. Друзі, це ж наша робота. Замість того щоб лікувати хворобу і підтримувати фермерство, ми лікуємо ампутацією, вибачте, як в анекдоті: болить зуб, треба відтяти голову. Те саме ми робимо.

Друзі, в усьому світі 2 мільярди гектарів земель обробляють 550 мільйонів фермерських господарств, із них 500 мільйонів – сімейні ферми, які обробляють до 5 гектарів. В усьому світі підтримують – ми знищуємо. У цьому законопроекті платники четвертої групи прибираються, вони будуть змушені продавати знову-таки за «бросовими» цінами внутрішнім крупним експортерам. Кого підтримуємо? За кого боремося?

Друге, що нас не влаштовує. Міністерство аграрної політики визначатиме мінімальну експортну ціну. Та ніколи воно цього не визначало, аграрна політика не визначається експортними цінами! Друзі, це не його функція. Знову будемо мати на виході дуже сумнівні речі.

Третє, що нас не влаштовує. Ми грубо втручаємося в Угоду про асоціацію України з ЄС, бо запроваджуємо митну вартість і мінімальну експортну ціну. Угода про асоціацію забороняє поняття мінімальної митної вартості. Друзі, приїде Єврокомісія і знову нам тикатиме: що ви робите?

Крім того, всі товари, зазначені в проекті, є біржовими. Що таке біржова ціна? Щодня міняється. В умовах війни ми запроваджуємо якісь розмиті критерії. Якщо до другого читання виправимо, ми проголосуємо. Поки що ні.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Цабалю Володимиру Володимировичу, фракція «Голос». Будь ласка.

Железняк. Будь ласка. Увімкніть мікрофон з місця. Він не хоче виходити до трибуни.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, я де в чому підтримую зауваження, які щойно сказав мій колега Іван Григорович, але, на жаль, у нас не дуже багато вибору, голосувати чи ні за цей законопроект. Зараз уже діють доволі дискреційні кабмінівські обмеження. Я не знаю, як до вас, а до мене є дуже багато звернень від різних бізнес-асоціацій, які вказують, що в конкретній області, зокрема в Одеській, уже достатньо сильно лютують усі без винятку правоохоронні органи, які так чи інакше штовхають наших аграріїв, скажемо так, на не дуже правомірні матеріальні вигоди.

Проблема з неповерненням валютної виручки існує, як і з «чорним» зерном. За обмежених експортних можливостей той «чорний» підприємець, а вони є, на жаль, який вивозить це зерно без податків і не повертає валютної виручки, займає місце того фермера, який сплатив податки і поверне валютну виручку. Це теж факт.

Ми можемо погоджуватися – 12 мільярдів чи 8 мільярдів доларів, але в будь-якому разі це багато. Тому пропозиція, на якій наполягає наш комітет, дуже проста: ми підтримуємо в першому читанні цей законопроект, який погоджений міністром аграрної політики, ми бачимо можливість його доопрацювати, щоб не було дискреції, і законом врегулювати цю ситуацію. Так, це додаткові обмеження, але, повірте, для бізнесу набагато краще, якщо ми врегулюємо це законом, ніж залишимо їх один на один з нашою правоохоронною системою, яка за рік роботи меморандуму між БЕБ, митницею і податковою, м'яко кажучи, не показала результату. Тому ми підтримуємо цей законопроект у першому читанні і просимо долучатися до його доопрацювання до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Бондарю Михайлу Леонтійовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»).
Будь ласка, передайте слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна.

Шановні колеги, після цього ми будемо голосувати. Запросіть народних депутатів до залу.

Будь ласка, Ніно Петрівно.

ЮЖАНИНА Н.П. На жаль, колеги, я не поділяю спокою в залі під час розгляду цих двох проектів законів. Ви всі чули про блокування податкових накладних? Ви всі чули про блокування діяльності підприємства через віднесення його до ризикових? Ви всі чули, що 50 відсотків підприємств блокуються за цими двома критеріями? Ви всі чули, що таке СМКОР? Так-ось тепер це напряду стосуватиметься регулювання неповернення валютної виручки. Аграрії в шоці від того, що пан Сольський, про якого щойно сказали, що він погодився на засіданні комітету, виявився слабшим за пана голову комітету. Незважаючи на те що уряд запровадив експеримент з наповнення системи, яка давала б повну інформацію щодо «білих» і «чорних» виробників, голова комітету наполягає не її використовувати під час випуску продукції на експорт, а саме податкову систему СМКОР. Слухайте, якщо в країні всі галузеві питання вирішувати через СМКОР, то головним поліцейським в Україні буде наш голова комітету. Ви цього хочете? Він усіх переконує, діє на вас як удав, ви відразу погоджуєтесь, що все треба приймати. Ну, майте хоча б якусь силу протистояти цьому нездоровому підходу до аграріїв. Насправді тепер експорт перетворюється на прямий терор.

У нашому комітеті дуже багато аграріїв, і вони голосують за цей проект закону. Що з вами? Ви про кого зараз дбаєте? Ну, думайте ж про всю країну. Не всі можуть домовитися з нинішньою владою. Ви знаєте, що блокування ризиковості діяльності взагалі дуже легко робиться, нічого не потрібно, захоче людина – і зробила, а це означає, що такий експортер не зможе фізично відвантажити, бо його митниця не пропустить без зареєстрованої податкової накладної. Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення. Переходимо до прийняття рішення.

Шановні народні депутати, будь ласка, займіть свої місця. У нас чотири законопроекти. Я просто хочу запропонувати підтримати перший проект, інакше нам треба буде пройти всі законопроекти.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій

з експорту деяких товарів» ([№ 10168-2](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів проголосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Шановні колеги, наступний законопроект, я так розумію, пов'язаний з попереднім. Це проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» ([№ 10169](#)) та альтернативні до нього проекти.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроекту № 10169 та всіх альтернативних до нього законопроектів. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 219.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату України Козирю Сергію В'ячеславовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КОЗИР С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, самовисуванець). Прошу передати слово Данилу Гетманцеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Шановні колеги, деякі питання в нашому житті повинні бути без політики або з мінімальною політикою. «Чорне» зерно – це спільна проблема для всіх нас, для країни, для аграріїв, які, щоб сплатити податки, спочатку змушені за «чорну», брудну готівку продавати зерно, а потім оприбутковувати ці гроші на рахунок, щоб сплатити податки. Вони скаржаться і просять нас розв'язати цю проблему.

Давайте не розводити політики там, де їй немає місця. Давайте розв'язувати проблеми, які стоять перед країною, які стоять перед аграріями, які стоять перед фінансуванням армії, бо ми втрачаємо 5-6 мільярдів доларів валютної виручки,

ми втрачаємо мільярди податків щороку від того, що шахраї не сплачують цих податків. Безперечно, ця ситуація деструктивно впливає на аграрний ринок, бо щоб бути прибутковим, ти маєш вийти в тінь, маєш працювати з готівкою, маєш ховатися, бо інакше в тебе не вистачить маржинальності. Що ж це таке? Що ж ми робимо? Навіщо ми зараз намагаємося якимось чином один одному щось довести?

Абсолютно нормальний, компромісний та правильний проект закону, який я пропоную підтримати зеленою кнопкою, до другого читання, безперечно, його доопрацювати, зокрема спільно з бізнесом, з аграрними асоціаціями. Але точно ми повинні покласти край цьому безладу, коли шахраї під час війни заробляють додаткові надприбутки, які повинні йти виключно на армію. Прошу підтримати зеленою кнопкою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руцишин Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

РУЦИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Железняку Ярославу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, напевно, одна з найбільш потужних галузей в Україні, зокрема в плані просування своїх позицій, це аграрна галузь. В Україні діють щонайменше декілька потужних аграрних асоціацій, є невеликі асоціації. Якщо ви зайдете в соціальні мережі або на їх сайти, то не побачите позиції проти цього законопроекту. Це ж дуже показово, що аграрні асоціації не виступають проти цього законопроекту.

До проекту є зауваження, на них у попередньому виступі наголошувала моя колега. Є зауваження, зокрема, і в мене. Є пропозиції від асоціацій, але ситуація складається так, що «чорні» експортери, які експортують «чорне» зерно, займають місце на кораблі тих, які заплатили б податки і повернули б валютну виручку. Це факт. Саме тому ми дуже довго обговорювали ці ініціативи з бізнесом і будемо обговорювати.

Ніхто не переламував пана Сольського. Думаю, що після закону про ринок землі ми знаємо, наскільки пан міністр не піддається гнучкості і переламуванню. Але є нормальний діалог між Міністерством фінансів, Державною податковою службою, Міністерством аграрної політики, Міністерством економіки, Національним банком і комітетом. Дайте можливість доопрацювати цей законопроект до другого читання.

Ще раз повторюю, не виглядає так, що бізнес, до якого деякі з вас намагаються апелювати, виступає проти цього законопроекту. Напевно, це теж показово.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – народний депутат Величкович Микола Романович, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка. Після цього виступу будемо голосувати за законопроект.

ВЕЛИЧКОВИЧ М.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ніно Петрівно.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, ви всі почули слова, що «чорні» експортери потрапили на кораблі. А ви знаєте про зерновий коридор морським шляхом? Всі «чорні» експортери заплатили 5 відсотків оціночної вартості партії і таким чином потрапили на корабель. Куди заплатили? Декому в кишеню. Хто розслідує ці випадки? ТСК. Бажаю ТСК все-таки знайти тих крадіїв, які замість державного бюджету і замість Збройних Сил України забрали 5 відсотків від 300 компаній «чорних» експортерів зерна. Вам не соромно взагалі ці речі говорити в залі?

А тепер будуть усіх – і «чорних», і «білих» – стригти під одну гребінку. Навіть якщо ти «білий» експортер і до тебе взагалі немає питань щодо повернення валютної виручки, вона завжди була вчасно, для тебе винятку немає. Податкова заблокувала твого контрагента по ризиковості, бо в нас зараз говорять, що всі східні і південні регіони – це ризикові в аграріїв. Не маючи на руках податкової накладної, щоб зареєструвати, митники не проводять митних процедур, ти не можеш фізично поставити законтракований товар і взагалі втрачаєш можливість далі співпрацювати з покупцями, яких ти добивався, до яких шукав шляхи.

Ви кажете, що асоціації підтримують законопроект? Можливо, великі підтримують. Ви не знаєте про середніх, не знаєте про маленьких, вони ніколи не скористаються, бо їх тут задавлять. Не дивіться, будь ласка, лише в один бік, враховуйте думку всіх.

Ми говоримо зараз про внесення змін до Митного кодексу, якими передбачається новий черговий терор, який полягатиме в тому, що якщо тебе заблокували, то йди, будь ласка, в комісію і доводь, що тебе заблокували неправомірно. А якщо не хочеш доводити або в тебе немає часу, то заплати 10 відсотків вартості відповідно до показників міжнародних біржових котирувань, про що говорили колеги. Ви уявляєте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще хвилину просить Мамка Григорій Миколайович.

Шановні колеги, після цього ми голосуємо. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні народні депутати! Я дуже добре розумію, що є проблема і нею займаються всі, зокрема й комітети, але хочу звернути увагу на таке. Ось я згадую слова класика: «Де тобі ще реформ не вистачає?». Згадайте, протягом останніх двох років усі правоохоронні органи трублять: зернові схеми, затримуємо, доставляємо, вилучаємо, перевіряємо. На виході через два роки: давайте врегулюємо цю історію законом. Ну, слухайте, можна врегулювати все, але відсотки, проміжки, підприємства, хто саме – врегулювати нереально. Чи знову визначимо якісь правильні підприємства, які експортуватимуть правильно, а інші неправильно?

Шановні колеги, я все-таки звертав би увагу на комплексний підхід і на роботу правоохоронних органів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Хочу нагадати, що він пов'язаний з тим, який ми щойно підтримали, тому прошу народних депутатів повернутися на свої місця. Ми переходимо до прийняття рішення.

Шановні народні депутати України, я ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» ([№ 10169-2](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 253.

Рішення прийнято.

Дякую.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення участі місцевого самоврядування у міжтериторіальному та транскордонному співробітництві» ([№ 9450](#)).

Шановні колеги, ми можемо без обговорення проголосувати цей законопроект? Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення участі місцевого

самоврядування у міжтериторіальному та транскордонному співробітництві» (№ 9450) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 292.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, є пропозиція скоротити вдвоє строк подання поправок.

Сталю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання щойно проголосованого законопроекту № 9450. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

Дякую.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри» ([№ 10140](#)) та альтернативні до нього законопроекти.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії законопроекту № 10140, а також всіх альтернативних до нього проектів. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 252.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд їх за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається народній депутатці Гринчук Оксані Анатоліївні, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ГРИНЧУК О.А. Прошу передати слово Денису Маслову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Денис Вячеславович Маслов. Будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, не буду довго займати вашого часу. Всім вам відома ситуація з критичною нестачею суддів у судовій системі. Навіть за оцінками СЕРЕJ, зробленими навесні цього року, в Україні на 100 тисяч населення приходиться 11 суддів, водночас у Європі цей показник – 22 судді на 100 тисяч населення. Може, це когось здивує, але в нас

суддів вдвоє менше, ніж у Європейському Союзі. При цьому навантаження на них надзвичайне. У нас катастрофічний брак суддівських кадрів.

Ми зробили до цього важливі кроки – змінили Вищу кваліфікаційну комісію, принципи добору до Вищої ради правосуддя, обрали туди нових членів за відкритими процедурами. Зараз у нас залишилося важливе питання – оптимізувати процедури добору на посади суддів, щоб вони були швидкими, не були занадто витратними для держави і щоб ми мали можливість заповнити вільні посади доброчесними високопрофесійними суддівськими кадрами.

Для цього нашим Комітетом з питань правової політики було розроблено відповідний законопроект на базі основного й альтернативного. Тому закликаю кожного з вас підтримати комітетський законопроект [№ 10140-д](#) зеленою кнопкою.

Окремо хочу нагадати, що прийняття цього законопроекту й оптимізація процедур добору – частина Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом щодо отримання Україною макрофінансової допомоги. Ціна питання – черговий транш на 1,5 мільярда євро. Тому прошу підтримати з усією відповідальністю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Кубіву Степану Івановичу, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу передати слово Михайлу Бондарю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович. Будь ласка.

БОНДАР М.Л. Фракція «Європейська солідарність». Шановні колеги, попередній виступаючий говорив про оптимізацію, яка в цьому законопроекті виглядає у формі фактично ліквідації Громадської ради доброчесності. Після Революції Гідності, річниця якої сьогодні, виникла потреба саме в цій раді, тому що треба було розбиратися з тими одіозними суддями, які судили майданівців, порушували і фабриквали справи. Я постійно був присутнім на засіданнях судів, наприклад, у справі Шеремета, де судили Яну Дугарь, Юлію Кузьменко та Андрія Антоненка (*Riffmaster*). Я зараз ходжу на суди у справі Червінського, де чую і бачу, які рішення приймають судді, бачу процес аргументації, наприклад, захисників, як судді не слухають і приймають незаконні, злочинні рішення.

Тому за цей проект закону, який фактично знищує Громадську раду доброчесності, голосувати не можна. «Європейська солідарність» так і робитиме.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович передає слово Власенку Сергію Володимировичу. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Нам вкотре замість результату пропонують шлях – безкінечний шлях, який триває з Майдану до сьогодні, і чим більше реформують судову систему, тим гірше вона працює. Чим більше вноситься законопроектів, що треба всіх старих вигнати і набрати нових, тим гірше працює судова система, тим більше нарікань на суддів, починаючи від суддів першої інстанції до суддів Верховного Суду України, про що ми поговоримо, розглядаючи наступний законопроект.

Але насправді нам потрібне глибоке й серйозне реформування судової системи. Голова комітету, шанований мною, під час виступу говорив, що в нас велика нестача суддів. Це абсолютна правда, але давайте скажемо, чому. Тому що монобільшість у цьому парламенті прийняла закон і чотири роки ми не могли сформувати Вищу кваліфікаційну комісію суддів, яка не проводила конкурсів на посади суддів, і в нас на сьогодні нестача в суддівському корпусі близько 3 тисяч із 7 тисяч суддів.

На жаль, нам знову пропонують не концептуальну зміну підходів, не системні реформи, а чергові зміни процедур, які ні до чого нормального не приведуть, а призведуть до чергового переставлення ліжок, самі знаєте де. Результату не буде. Внаслідок прийняття такого закону громадяни України не отримають доступу до суду і якісного в розумні строки розгляду їхніх справ, отримають абсолютно інше.

Треба робити принципово інші речі – уніфікувати судову практику, реформувати скомпроментовану Велику Палату Верховного Суду, міняти процесуальні кодекси, забезпечити добір суддів, а не змінювати якісь процедури, які ні до чого доброго не приведуть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще виступить Устінова Олександра Юріївна – 1 хвилина, і голосуємо.

Шановні народні депутати, займіть свої місця.

Будь ласка, Олександро Юріївно.

УСТІНОВА О.Ю. Шановні колеги, так, законопроект не ідеальний, але його точно можна удосконалити до другого читання. Я особисто подаватиму поправки, які збережуть незалежність Громадської ради доброчесності у тому стані, у якому вона є зараз. Але я дуже прошу всіх підтримати цей законопроект, тому що це вимога для макрофіну для надання нам фінансової допомоги з боку Європейського Союзу. Якщо ми не проголосуємо його зараз у першому читанні і до кінця цього року в другому, то, на жаль, не зможемо отримати допомоги від Європейського Союзу. Тому я дуже прошу підтримати, і ми точно зможемо його доопрацювати до другого читання, до нього немає критичних зауважень.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ви почули всі аргументи сторін. Переходимо до прийняття рішень. Шановні колеги, займіть свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри» ([№ 10140-д](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання цього законопроекту. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 220.

Рішення не прийнято.

Тоді будемо готувати проект до другого читання стільки часу, скільки передбачено.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до відповідальності або виконання вироку» ([№ 9451](#)). Це друге читання.

Ми домовилися, що будуть виступи Власенка, 3 хвилини, Соболева, 3 хвилини, і голосуємо.

Можемо відразу голосувати, так? (*Шум у залі*).

Гаразд. Спочатку виступ Соболева, а потім Власенка, і потім голосуємо.

Слово надається Соболеву Сергію Владиславовичу. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, по суті, законопроектом визначається, яким чином відбуватимуть покарання без порушення нормативів, встановлених безпосередньо для місць відбування покарань, ті особи, які будуть екстрадовані в Україну. Фактично законопроект виходить із того, що ми не можемо забезпечити нормального перебування тих осіб, які відбувають покарання, у тих ракурсах, які визначені стандартами, і те, що постійно від нас вимагає Рада Європи. Подивіться всі останні застереження, які Рада Європи вносить щодо перебування у місцях відбування покарання осіб в Україні. Я не хочу сказати, що це виняткова ситуація лише для України. Ви знаєте, що така ж ситуація в багатьох інших країнах, але це ті вимоги, які є обов'язковими.

Автори законопроекту вирішили піти за процедурою встановлення цих міжнародно визнаних нормативів виключно лише для тих, які будуть екстрадовані в Україну. Для цього і встановлюються окремі місця позбавлення волі, де вони відбуватимуть покарання. Фактично ми отримуємо ситуацію, коли одні камери будуть переповнені, а в інших – для тих, які екстрадовані в Україну, будуть фактично дотримані ті нормативи, які є. З одного боку, ми абсолютно чітко розуміємо, що не виконавши цих нормативів, ми ніколи не зможемо отримати цих людей через процедуру екстрадиції, але, з іншого боку, треба встановлювати цю процедуру для всіх осіб, які відбувають покарання.

Тому я не прошу поставити поправки на голосування, а хотів лише застерегти, що ми не можемо робити людей двох сортів із тих, які відбувають покарання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка. Після цього я прошу запросити народних депутатів до залу, ми будемо голосувати за цей законопроект. Будь ласка, Сергію Володимировичу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. У цьому законопроекті пропонується, щоб Міністерство юстиції визначало, які тюрми й слідчі ізолятори відповідають європейським умовам тримання. Тобто це означає, що інші наші тюрми й ізолятори не відповідають, і це визнає українська влада. Це перша історія, але не головна.

Є значно важливіша історія. Давайте чесно скажемо, що умови тримання і безпека є підставою для відмови в екстрадиції, але здебільшого нам в екстрадиції відмовляють з абсолютно інших причин.

Перша причина – це невміння правоохоронної системи України складати процесуальні документи. Доти, поки в повідомленнях про підозру буде написано: у невідомий час у невідомому місці з невідомими співниками скоїв злочин, жодна європейська інституція цього не прийме. Це може приймати тут ручний ВАКС, який заплющує очі на все, а жоден європейський, нормальний, незалежний суд не прийме цього.

Друга причина. Насправді ми повинні позбутися нашої звички, коли людину до суду називають злочинцем, причому називають найвищі посадовці органів прокуратури і правоохоронної системи. Давайте візьмемо для прикладу дві найбільш гучні за останній час відмови в екстрадиції.

Перша екстрадиція, в якій відмовлено. Франція, у незалежності суду якої ніхто не сумніватиметься, відмовила в екстрадиції Жеваго не тому, що тут погані умови тримання, а тому що, як написано в рішенні суду, українська сторона не довела, що Жеваго судитимуть незалежним судом і що йому буде забезпечено право на захист. Оце вирок усім так званим судовим реформам, які тривають в Україні вже десятки років. Оце вирок, коли незалежний французький суд пише:

ви не довели, що в Україні є незалежний суд, і саме тому ми не передаємо на екстрадицію відповідну людину.

Друга найбільш гучна екстрадиція, в якій відмовлено, – видача в Україну Наумова. Було зазначено, що порушені базові принципи презумпції невинуватості, що високопосадовці вже звинуватили його в тому, що він злочинець. Так, можливо, він вчинив дії, які підлягають кримінально караній відповідальності, але в нормальному європейському суспільстві посадовці Генеральної прокуратури або ще хтось вище не можуть називати людину злочинцем до вироку суду.

Ось у цьому ключова проблема. Поки українські правоохоронні органи не навчаться працювати професійно, нам не видаватимуть на екстрадицію навіть тих людей, які очевидно вчиняли кримінальні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Коротко позиція комітету, і переходимо до голосування.

ФРІС І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 84, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, пане Голово. Дійсно, законопроект потрібний. Необхідно вирішувати питання щодо утримання вказаної категорії осіб і надання можливості органу державної влади, який встановлює і регулює державну політику у сфері відбування покарання, визначати відповідні категорії місць позбавлення волі, але це саме має бути в тому числі для осіб, стосовно яких уже прийнято рішення про їх екстрадицію.

Тому комітет у своєму висновку просить підтримати вказаний законопроект у другому читанні та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Прошу народних депутатів зайняти свої місця і підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до відповідальності або виконання вироку» ([№ 9451](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя найвищим судом у системі судоустрою України» ([№ 5456-д](#)). Це друге читання.

Ми домовилися, що виступлять Геращенко і Власенко по 3 хвилини, потім буде ще декілька поправок від Демченка, і голосуємо. Будь ласка, займіть свої місця.

Геращенко Ірина Володимирівна, 3 хвилини. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги! Безумовно, незалежний Конституційний Суд є однією з обов'язкових умов для демократичної європейської держави, і не випадково саме незалежність Конституційного Суду є однією із семи передумов для початку офіційних перемовин щодо вступу України до ЄС уже цього року.

Нагадаю, що Закон «Про Конституційний Суд України» переголосували тричі, тому що намагалися внести туди норми про партійність і створення Дорадчої групи експертів із запропонованими кандидатами саме від «слуг народу». Ми хотіли звернути вашу увагу, що минулого разу, коли Верховна Рада України голосувала саме за Дорадчу групу експертів, за конкретних її представників, двоє депутатів від «Слуги народу» заявили про конфлікт інтересів. Чесно кажучи, це дуже символічний знак, який означає, що «Слуга народу», окрім пані, яку вони вже висунули представником від своєї фракції у Конституційний Суд, збирається ще наповнити цей важливий суд саме партійними кандидатами, що унеможливить априорі незалежність Конституційного Суду.

Ми закликаємо колег із «Слуги народу» утриматися від формування Конституційного Суду за партійним принципом. Очевидно, що судді Конституційного Суду мають бути, по-перше, професійними, по-друге, позапартійними, по-третє, незалежними. Це відповідає вимогам Європейського Союзу і в принципі демократичним правилам. Ви вже делегували, до речі, з порушеннями закону, пані Совгірю до Конституційного Суду, і зараз ще двоє депутатів від «Слуги народу», як ми знаємо, претендують на посади суддів Конституційного Суду.

У мене конкретне запитання від нашої фракції до доповідача. Двоє депутатів від «Слуги народу» під час обрання представників Дорадчої групи експертів, яка оцінює моральні якості та рівень професійної компетентності кандидатів на посади суддів Конституційного Суду, заявили про конфлікт інтересів. Чи означає цей факт, що вони будуть кандидувати на посади суддів Конституційного Суду, а фракція їх підтримуватиме? Це перше.

Друге. Я хочу нагадати позицію «Європейської солідарності». Ми з колегами, зокрема Іванною Климпуш-Цинцадзе, Марією Іоновою, Іриною Фріз, відразу пропонували, щоб Дорадча група експертів складалася з восьми членів, частина яких обов'язково мали б бути міжнародними представниками. Саме так формується та експертна структура, яка добирає кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду, і вона довела свою ефективність, незалежність, транспарентність.

На жаль, до нашої позиції не дослухалися, коли приймали Закон «Про Конституційний Суд України».

Я прошу дати відповідь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я ще раз прошу всіх, коли ви берете слово, доповідайте щодо законопроекту. Попри те, що в назві законопроекту є слова «Конституційного Суду України», цей законопроект не про Конституційний Суд, а про Верховний Суд України.

Шановні колеги, давайте будемо професійнішими в цьому питанні. Але якщо комітет хоче, будь ласка, відреагуйте.

ПАВЛІШ П.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 182, Херсонська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Це, дійсно, законопроект, направлений на врегулювання рішення Конституційного Суду, і стосується він не Конституційного Суду, а Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів і працівників, які працюють у цих судах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Попри те, що одна назва, суди різні. Будь ласка, Сергію Володимировичу, 3 хвилини.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Починаючи з 2016 року нам розповідали історію про те, що це одна з найвидатніших реформ, коли «створили» новий Верховний Суд без України, коли зробили те, до чого не додумався навіть Янукович, – просто розігнали старий Верховний Суд України, знищили його, а потім обрали нових людей і сказали, що це тепер новий Верховний Суд.

Нам розповідали, що це видатна реформа сучасності аж до того моменту, поки, як було справедливо зазначено, незалежний і справедливий Конституційний Суд України не сказав, що це все неконституційно, що ця так звана реформа взагалі суперечить базовим засадам української Конституції, що, виявляється, вісім років в Україні існує два верховних суди – один Верховний Суд України, а другий Верховний Суд без України. Ми, напевно, єдина країна у світі, де така історія.

Нам розповідали, що створення Великої Палати – це велика перемога, що це найкраща судова реформа, вішали собі на груди ордени і кричали, що це величезне досягнення. А потім НАБУ робило заяви, що 13 суддів Великої Палати під підозрою в отриманні хабарів, Голова Верховного Суду зараз сидить у СІЗО за підозрою в отриманні величезного хабара, але нам знову продовжують говорити, що це найкраща реформа.

Я ще раз закликаю нас усіх перестати займатися профанацією – розігнати старих і набрати нових суддів або запросити іноземців чи якихось активістів, які розкажуть нам, як треба будувати судову систему. Це шлях в нікуди. Уже 10 років нам про це говорять, а результат той самий. Судова система працює все гірше і гірше, з кожним днем там накопичується все більше негативу.

Замість цього нам треба говорити про системні речі, про те, що неприпустимо, що майже 200 вишів в Україні випускають юристів і в рік їх виходить близько 14 тисяч. Це абсолютно неприпустима кількість. Потім саме ці люди низької кваліфікації йдуть у судді, у прокурори, у слідчі, у НАБУ, і саме вони генерують ці повідомлення про підозру, які абсолютно не відповідають жодним європейським критеріям. Саме ці люди йдуть потім у суди, і ми дивуємося, чому судові вироки і рішення такої низької якості.

Тому я ще раз повторюю: давайте казати про професійну реформу, а не забалакувати це гаслами, говорячи про інші речі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Якщо хочете, можете відреагувати (*Шум у залі*). Ні.

Тоді, я так розумію, Демченко проситиме поставити свої поправки на голосування для врахування. Так, Сергію?

Сергій Демченко. Будь ласка. Які поправки ви хочете поставити для врахування?

ДЕМЧЕНКО С.О., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Спочатку поправка 8, далі поправки 38, 39 – для врахування, а потім поправки на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Ви не можете поставити на врахування поправку 8. Секунду, перепрошую, я взяв не той законопроект, можливо, й можете, зараз я подивлюся.

ДЕМЧЕНКО С.О. Фізично можу, юридично, впевнений, теж.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую, просто я взяв не той законопроект. Зараз я візьму той.

Поправка 8 авторства Демченка. Які ще поправки?

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправки 38, 39.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви будете доповідати щодо них?

ДЕМЧЕНКО С.О. Так, я коротко доповім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Сергію.

ДЕМЧЕНКО С.О. Колеги, нарешті ми добралися до питання, яке вже в цьому парламенті ще з початку і яке попередній парламент мав би давно вирішити.

Поправка 8 стосується проблеми, яка виникла через неправомірні дії відповідних посадових осіб, коли замість перейменування Верховного Суду України на Верховний Суд був утворений новий Верховний Суд. Унаслідок цього безліч суддів Верховного Суду України залишилися без роботи, і весь цей час вони очікують, коли їх допустять до робочого місця.

Поправка 8 дає змогу розв'язати цю проблему відповідно до рішення Європейського суду з прав людини, яке, на жаль, на сьогодні вже існує, де чітко вказано, що ці судді мають продовжувати здійснювати правосуддя з моменту перейменування Верховного Суду України на Верховний Суд. Саме про це дана поправка. Прошу її підтримати, щоб такий закон відповідав рішенням ЄСПЛ у справі «Гуменюк та інші проти України».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 8. Будь ласка.

ПАВЛІШ П.В. Шановні колеги, комітет дану поправку відхилив. На жаль, досі машини часу ще не винайдено, тому повернути можливість здійснювати правосуддя з моменту, коли було перейменовано Верховний Суд, немає фізичної можливості. Тому прошу поправку відхилити. Комітет її відхилив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 8 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена. Аргументи сторін ви почули. Автор просить поставити її на голосування для врахування.

Ставлю на голосування поправку 8. Прошу голосувати.

«За» – 82.

Рішення не прийнято.

Сергію, наступна поправка 38, так?

ДЕМЧЕНКО С.О. Так. Дякую, колеги, за підтримку. Повірте, вам не буде соромно за те, що проголосували за попередню поправку.

Поправки 38 і 39 – щодо бажання розв'язати проблему існування двох верховних судів. На жаль, якщо ми проголосуємо законопроект у цій редакції,

то проблема не буде розв'язана, і в нас продовжать існувати два верховні суди – Верховний Суд і Верховний Суд України. Це ганьба і дуже шкодить іміджу нашої країни.

Я впевнений, якщо ми зараз не вирішимо цього питання і не проголосуємо за поправки, які я прошу поставити для врахування, то відповідне питання в нас виникне пізніше, коли нам скажуть: ми вас не беремо до ЄС через те, що ви не розв'язали головної проблеми, біди, якої ви накоїли, створивши два верховних суди.

Поправка 38 спрямована саме на те, щоб розв'язати цю проблему. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету коротко, і голосуємо.

ПАВЛІШ П.В. Комітетом дану поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 38 авторства Демченка. Комітетом вона відхилена.

Ставлю на голосування для врахування поправку 38. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

І завершальна поправка 39.

Будь ласка, Сергію.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 39 пов'язана з поправкою 38, тому ставити її на голосування немає сенсу, оскільки поправку 38 не підтримали.

У мене залишилося тільки дві поправки на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ще будете ставити поправки на підтвердження?

ДЕМЧЕНКО С.О. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спочатку назвіть номери.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправки 9 і 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправки 9 і 16. Будь ласка.

ДЕМЧЕНКО С.О. Поправка 9, на жаль, порушує права працівників, які сьогодні залишилися за бортом і мають повернутися до Верховного Суду. Поправкою не визначається, якою буде їх доля, якщо ми зараз приймемо закон, і що з ними робити далі.

На цю проблему звернуло увагу Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України. Воно зазначило, що пункт 4², яким пропонують доповнити розділ XII закону, містить ознаки юридичної невизначеності, оскільки в ньому не зазначено, що робити працівникам у випадку відсутності рівнозначних вакантних посад, що не сприятиме дотриманню вимог статті 8 Конституції України щодо дії принципу верховенства права.

Ті колеги, які підтримують статтю 8 Конституції України і вважають, що права звичайних працівників Верховного Суду України взагалі не повинні бути порушені, мають цю поправку не підтримати.

Прошу поставити поправку 9 на голосування для підтвердження.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ПАВЛІШ П.В. Комітет дану поправку 9 врахував. Саме ця поправка забезпечує право на працю працівників Верховного Суду України, бо в ній говориться, що вони переводяться на рівнозначні посади до апарату Верховного Суду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, займіть свої місця. Колеги в ложі віп-гостей, ваші місця в залі.

Шановні колеги, поправка 9 авторства голови комітету Маслова комітетом врахована. Водночас народний депутат Демченко просить поставити на голосування для підтвердження таке рішення. Аргументи сторін ви почули.

Ставлю поправку 9 на голосування для підтвердження. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 235.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка.

Наступна поправка 16. Може, одразу ставити на голосування, Сергію Демченко?

Демченко. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ДЕМЧЕНКО С.О. Колеги, поправка 16 також, на мою думку, не має бути підтверджена, оскільки Головне юридичне управління зазначає, що у відповідній поправці використаний термін «першочергово», який не враховує принципу юридичної визначеності і є суб'єктивним.

У нас усе відбувається першочергово: кандидати на посади суддів набираються першочергово, судді звільняються першочергово. При цьому Вища кваліфікаційна комісія суддів не знає, що робити з цим терміном, вона на сьогодні першочергово ставить всіх один за одним, порушуючи відповідні норми щодо

визначеності, на що вказує Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України.

Прошу не підтримувати даної поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ПАВЛІШ П.В. Комітет дану поправку врахував. Вища кваліфікаційна комісія проводить кваліфікаційне оцінювання не лише стосовно суддів Верховного Суду України (відповідно після того, як ми прийнемо цей законопроект), а й стосовно інших суддів. Тому ця поправка важлива, щоб можливо було здійснювати саме першочергове проведення кваліфікаційного оцінювання.

Прошу врахувати і підтвердити поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 16 авторства голови комітету Маслова. Вона комітетом врахована. Народний депутат Демченко просить поставити на голосування для підтвердження це рішення комітету. Прошу голосувати.

«За» – 231.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, ми завершили розгляд цього законопроекту, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 18 лютого 2020 року № 2-р/2020 щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя найвищим судом у системі судоустрою України» ([№ 5456-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 251.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги. Помилку виправлено.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України» ([№ 9591](#)). Це друге читання.

На засіданні Погоджувальної ради в нас була домовленість, що від «Європейської солідарності» буде п'ять поправок: дві – від В'ятровича, дві – від Павленка, одна – від Сюмар, потім – виступ Крулька, 1 хвилина, і одна поправка від «Голосу». Все правильно, колеги?

В'ятрович. Будь ласка. Називайте відразу номер поправки.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Поправка 23. Насамперед дякую комітету за підготовку законопроекту до другого читання і врахування більшості моїх поправок і пропозицій, але, на жаль, чомусь не враховано саме поправку 23, яка була внесена великою групою депутатів. Її суть у тому, що не можуть результати навчання людей з окупованих територій оцінювати установи, розташовані на окупованих територіях або на територіях, які були окуповані п'ять і більше років. Бо ідея цього проекту закону, щоб люди з окупації інтегрувалися в українське середовище. А якщо не врахувати цієї поправки, виникає ризик, що відразу після звільнення якоїсь території працівники відновленого там українського закладу визнаватимуть результати навчання одні одних чи власних студентів, і це буде небезпечна профанація. Тому прошу підтримати поправку 23.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ГРИЩУК Р.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 222, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Позиція комітету – відхилити цю поправку. Зараз на окупованих територіях немає українських закладів освіти, усі вони переміщені. Після деокупації щодо тих університетів, які зможуть проводити визнання результатів навчання, Кабінетом Міністрів буде прийнято спеціальний порядок. Думаю, Кабінет Міністрів дослухається до пропозиції, яка була в поправці.

Позиція комітету – не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ви почули позицію щодо поправки 23 авторства В'ятровича і колег. Вона комітетом відхилена. Водночас автор просить поставити її на голосування для врахування. Прошу голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

В'ятрович. Будь ласка. Який номер наступної поправки?

В'ЯТРОВИЧ В.М. На жаль, не розумію, навіщо ми віддаємо це Кабміну, коли можемо вирішити тут і зараз на рівні закону.

Наступна поправка 48. У ній передбачається, що до переліку галузей знань і спеціальностей, результати навчання за якими в окупаційних закладах освіти не визнаються, обов'язково включаються спеціальності в галузях воєнних наук, національної безпеки, публічного управління і адміністрування, педагогіки, права, історії, політології, російської філології.

Думаю, ні в кого немає сумніву, що навчання за цими спеціальностями в окупаційних закладах визнавати не можна, тому важливо на рівні закону встановити цей запобіжник. Тож прошу підтримати цю поправку і знову не лишати це на рівні Кабміну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

ГРИЩУК Р.П. Як співавтор цієї поправки я її цілком розумію. Більше того, ми комітетом підтримуємо саме цей підхід. Пане Володимире, абсолютно логічно, що ми не маємо визнавати спеціальностей, які ви назвали. Просто наша позиція, що це має прийняти Кабінет Міністрів. Позиція пана Володимира – закріпити на рівні закону, щоб не визнавалися результати навчання за спеціальностями у галузях різних воєнних наук, права, національної безпеки.

Позиція комітету – віддати Кабміну. Позиція Володимира – зрозуміла.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 48 авторства В'ятровича і колег. Вона комітетом відхилена. Аргументацію обох сторін ви почули.

Ставлю на голосування для врахування поправку 48. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 88.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Далі – поправка Сюмар. Будь ласка. Назвіть номер поправки.

СЮМАР В.П. Поправка 34. Передусім дякую Роману Грищуку і комітету за адекватну комунікацію. Ми в принципі багато речей прояснили.

Я скажу, звідки взялася ця квота 25 відсотків. Вона взялася насправді саме із норм про інформальну освіту. Якщо ми там такий принцип закладаємо, то незрозуміло, чому ми тут закладаємо інший принцип. Але оскільки в цій комунікації ми дійшли згоди, що це не стосуватиметься гуманітарних предметів, я насамперед хочу почути підтвердження від доповідача, що це не стосуватиметься, наприклад, права. Це такий проблемний момент, тому що тоді було б дивним мати 75 відсотків.

Після цих пояснень я проситиму все-таки підтримати під час голосування поправку мого колеги Ростислава Павленка про 50 відсотків.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви не наполягаєте на цій поправці? Дякую.

СЮМАР В.П. Ні, на голосуванні не наполягаю. Якщо можна, дайте відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Шановні колеги, це ключова норма цього проекту закону. Дійсно, там є логіка з приводу інформальної освіти. Але ми маємо визначитися, для чого ми приймаємо такий закон. Ми приймаємо його, щоб дати потужний сигнал на окуповані території – дивіться, Україна повернеться, ми хочемо, щоб ви виїжджали з окупованих територій, якщо у вас є така змога. Незважаючи на те що ви перебували там під час окупації, приїжджайте сюди, і ми максимально спростимо вам можливість працювати тут і підтвердити знання. Ми ніколи не будемо визнавати свідоцтва про освіту, отримані на окупованих територіях, але можемо визнати знання. Якщо людина підтверджує свої знання на якомусь максимальному рівні, ми їх визнаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павленко Ростислав Миколайович. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую, шановний Руслане Олексійовичу. Отже, поправки 43 і 49.

Щодо поправки 43. Моя колега Вікторія Сюмар уже сказала, про що, власне, йдеться. Просто комітетом, справді, було дуже суттєво доопрацьовано цей законопроект, значно підвищилася його якість – і змістова, і юридично-технічна. Але нам з колегами здається, що зважаючи якраз на зміст освіти, на те, з чим, власне, виходять учні й студенти із закладів освіти на окупованих територіях, було б більш логічно визнавати половину з того, що вони там почули, – 50 відсотків. З цією позицією згодні багато експертів, зокрема які працюють з Міністерством освіти і науки.

Тому пропозиція підтримати саме компромісну позицію щодо визнання не трьох четвертей усього того, чому навчалися в окупаційних закладах, а половини, що стосувалася...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Позиція комітету – 75 відсотків. Це була дуже дискусійна історія, про це ми говорили, зокрема, з МОН. Ми визначили, у тому числі завдяки вашим поправкам, що якщо людина має знання на рівні магістра, ми можемо визнати максимум три роки її навчання, а четвертий рік має бути насичений гуманітарними складовими: українською мовою, історією України, розуміючи, що під окупацією навряд чи навіть на рівні вищої освіти можливо було здобути такі знання. Тому позиція комітету – все ж таки 75 відсотків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, поправка 43 авторства Павленка. Комітетом вона відхилена. Аргументи ви почули.

Ставлю на голосування для врахування поправки 43. Прошу голосувати.
«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Поправка 49.

Пане Ростиславе, будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую, пане Руслане. Поправка 49 теж стосується змістових обмежень, які ми з колегами вважаємо доцільним врегулювати на рівні закону. У ній пропонується, щоб Кабінет Міністрів України, визначаючи остаточний перелік спеціальностей, які не підлягатимуть визнанню, відразу розумів, що стосовно таких позицій, як освіта і педагогіка, право, міжнародні відносини, міжнародне право, історія, філософія, політологія, соціологія, журналістика, громадське здоров'я, воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, правоохоронна діяльність і публічне управління, необхідно на рівні закону виставити обмеження для визнання кваліфікації. Уявіть собі, чому за цими спеціальностями могли навчитися діти на окупованих територіях. Якщо після звільнення вони хочуть іти цим шляхом, то спокійно можуть переслухати відповідні курси в Україні.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція комітету. Будь ласка.

ГРИЦУК Р.П. Це така сама поправка, як у В'ятровича. Ми абсолютно погоджуємося з тим переліком, який ви назвали. Дійсно, ми не маємо це визнавати, але ми за те, щоб це приймав Кабмін. Можливо, уряд розширить цей перелік, щоб він був більш гнучкий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте поставити цю поправку на голосування чи ми за неї вже голосували? Голосували. Тоді можемо переходити до голосування за законопроект у цілому (*Шум у залі*).

Я пам'ятаю, що має ще виступити представник фракції «Голос».

Поправка 49 авторства Павленка. Комітет її відхилив. Позиції ви почули.

Ставлю поправку 49 на голосування для врахування. Прошу голосувати.

«За» – 146.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, у мене є ще така інформація: у нас є одна поправка від «Голосу» і виступ Крулька, 1 хвилина. Після цього голосуємо.

Піпа Наталія Романівна, фракція «Голос». Будь ласка. Відразу називайте номер поправки.

ПША Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Добрий день, шановні колеги! Від врахування поправки 44 дуже багато залежить. Ми пропонуємо змінити квоту, щоб можна було визнавати 25 відсотків освітньої програми, а щодо 75 відсотків треба уточнити.

Нагадаємо, що багато хто з нас здобував освіту ще в радянський час і тоді навіть у вивчення фізики чи математики була включена пропаганда. Ми переконані, що і зараз таке відбувається на східних територіях, де здійснюється русифікація. Відповідно нагадаємо, що, наприклад, державний університет 10 років тому евакуював усі документи, щоб перейти на територію України. Тобто дуже багато людей, які визначені, уже давно з нами. Тому ми вважаємо, що стосовно тих, які кажуть, що вони з нами, треба робити більшу перевірку, ніж 75 відсотків для цих спеціальностей.

Для нас ця поправка є ключовою. Якщо вона не буде прийнята, ми не зможемо підтримати законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 44. Будь ласка.

ГРИЦУК Р.П. Шановні колеги, коли ми кажемо, що Крим – це Україна, Донбас – це Україна, ми ж розуміємо, що це наші території і на них під окупацією живуть наші люди. Ми не можемо казати, що всі вони потрапили під вплив російської пропаганди чи що всі вони колаборанти. Ні, це наші громадяни, які живуть зараз під окупацією і вимушені там здобувати знання.

Якщо говорити про кількість дітей, які виїхали з Криму і вступили до закладів вищої освіти України, то знаєте, який це відсоток? Лише 4 відсотки з 2014 року по минулий рік. Це тому, що, можливо, у нас недосконала політика, можливо, ми нечітко пояснюємо. Там набагато більше проукраїнських людей, які обрали б Україну. Саме цією нормою ми даємо їм сигнал. Ми визнаємо максимум 75 відсотків, якщо особи, які проходили навчання на тимчасово окупованих територіях, усе знають. А те, що ви сказали про пропаганду, то український компонент вони мають здобути обов'язково.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 44 авторства Піпи Наталії Романівни. Вона комітетом відхилена. Ви наполягаєте проголосувати за неї?

Ставлю на голосування поправку 44. Прошу голосувати.

«За» – 85.

Рішення не прийнято.

Крулько, 1 хвилина, і після цього голосуємо. Я прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Будь ласка, Іване Івановичу.

КРУЛЬКО І.І. «Батьківщина» голосуватиме за цей законопроект. Я хотів би відзначити, що нашою фракцією до законопроекту подано 24 поправки, 22 з них комітет врахував повністю. Я дякую комітету за цю достатньо професійну і виважену роботу.

Водночас дуже важливо, щоб ми не забували про людей, які живуть на окупованих територіях, особливо про молодь. Це ті люди, які мають пов'язувати своє майбутнє з незалежною Українською державою і, безумовно, повернутися в майбутньому на свої деокуповані території, маючи добру освіту, щоб піднімати і відновлювати Україну. Тому цим людям треба дати шанс і створити відповідні умови, про що йдеться в цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього дуже важливого законопроекту. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України» ([№ 9591](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги.

Шановні колеги, ми домовилися наступний Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» ([№ 10177](#)) проголосуємо без обговорення, але 1 хвилину з процедури просить Іван Григорович Кириленко. Після цього голосуємо.

З процедури – Іван Григорович. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую, пане Голово. Справді, процедура питання виглядає так. На засіданні комітету ми дуже детально обговорили цей законопроект, і голова комітету Сергій Віталійович повинен з трибуни сказати, що в ньому вже на рівні першого читання з розділу «Прикінцеві та перехідні положення» прибирається норма щодо скасування заочної і вечірньої форм здобуття освіти. Я не коментуватиму, тому що цей законопроект уже обговорювався в залі і все коментувалося. Я прошу, щоб Сергій Віталійович просто це підтвердив, щоб це знайшло відображення в протоколі засідання Верховної Ради.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Віталійович Бабак. Будь ласка, підтвердіть цю позицію, і переходимо до голосування.

БАБАК С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, колеги! Так, Іване Григоровичу, я абсолютно повністю підтверджую, що ми рішенням комітету до першого читання прибрали згадку про заочну і вечірню форми навчання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Можемо переходити до цього законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про включення проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» (№ 10177) до порядку денного сесії.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» (№ 10177) за основу з урахуванням пропозицій комітету.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» ([№ 9024-д](#)). Це друге читання.

Ми домовилися, що будуть виступи Кучеренка, 3 хвилини, Совсун, 2 хвилини, і голосуємо. Правильно, колеги?

Кучеренко Олексій Юрійович, 3 хвилини. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Це, дійсно, дуже важливий законопроект, бо він дає змогу створити стабільну ситуацію на ринку нафтопродуктів і унеможливити якісь перебої у випадку ракетних та дронівих атак на об'єкти критичної інфраструктури.

Я вдячний нашому лідеру Юлії Тимошенко і колегам із фракції, що дослухалися до всіх аргументів і фракція підтримуватиме цей правильний законопроект. Це плюс. Безумовно, ми максимально доопрацювали його до другого читання, і я вдячний за це колегам з комітету. Єдине, на що я хочу звернути вашу увагу у своєму виступі – це ключовий момент, а саме терміни прийняття таких законів.

Колеги, дослухайтеся, іде 635-й день повномасштабної війни, а ми лише зараз приймаємо такий проект закону, який мали б прийняти ще півтора року тому, за тиждень-два після початку ракетних атак на об'єкти інфраструктури. На превеликий жаль, самокритично хочу звернутися і до колег з комітету, і до колег з Верховної Ради: нам терміново потрібно приймати ключові закони, які працювали б сьогодні на енергетичну безпеку. Це закони про об'єднання енергетичних ринків, про ринкове ціноутворення на газ, щоб ми не оперували якимись міфічними імпорними паритетами і таке інше.

Тож фракція «Батьківщина» підтримує цей законопроект, але звертається до колег з комітету і до керівництва Верховної Ради з тим, що нам негайно треба наздоганяти і приймати закони, про які я сказав. На кону, на порядку денному енергетична безпека країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Совсун Інна Романівна, 2 хвилини. Будь ласка.

СОВСУН І.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Нечасто в цьому парламенті представники фракцій «Батьківщина» та «Голос» погоджуються, але я дуже хочу погодитися і підтримати колегу по комітету з приводу того, що нам необхідно прискорюватися в напрямі євроінтеграції, у тому числі у сфері енергетики.

Законопроект, який ми зараз розглядаємо, уже рік висить як невиконане зобов'язання України у сфері енергетики, і таких зобов'язань ставатиме більше, якщо ми будемо працювати в такому темпі, в якому працювали до цього. Треба розуміти, що перед нами є велика кількість зобов'язань, багато з них, особливо у сфері енергетики, будуть непростими і непопулярними. Дуже важливо, щоб усі були свідомими, що це передбачатиме складні й непопулярні рішення, зокрема щодо тарифів. Але ці рішення передбачені нашим євроінтеграційним процесом, і нам необхідно буде цим займатися.

Однак так само важливо, щоб і уряд працював. Більше місяця тому під час «години запитань до Уряду», єдиної з початку повномасштабного вторгнення, я звернулася щодо призначення нових членів НКРЕКП, це до питання про незалежність регулятора, що теж є євроінтеграційною вимогою. Станом на сьогодні свої зобов'язання з приводу забезпечення діяльності НКРЕКП уряд продовжує не виконувати. Тому парламент працюватиме, але так само й уряд має виконувати свою роботу.

Користуючись нагодою, що в залі присутні представники Міненерго, нагадаю, що нам необхідна діяльність уряду в тому числі із забезпечення незалежності регулятора, і дуже сподіваюся, що ці питання будуть вирішені.

Законопроект варто підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще 3 хвилини надається для виступу Гончаренку, і голосуємо. Будь ласка, не розходьтесь, займайте місця, тому що після цього голосуємо.

Олексій Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Шановні друзі, це важливий законопроект, і я хочу подякувати комітету за врахування поправок, які, зокрема, і я подавав, щодо обмеження неправильної норми, що дискримінувала такі країни, як Литва, яка є нашим союзником і партнером. Там ішлося лише про сусідні держави, до яких особливе ставлення. Тобто, наприклад, Польща – наш сусід, а Литва – ні. Цю норму виключено шляхом визначення: сусіди та сусіди сусідів. Тобто ми показали свою підтримку і нормальне ставлення до країн, які є нашими партнерами.

Це надзвичайно важливо, тому що ми всі бачимо, наскільки складна на сьогодні міжнародна ситуація. Нам необхідно підтримувати держави, які стоять за Україну, як кажуть, горою. І такі країни, як Литва та інші країни Східної Європи, належать до них. Наше завдання – бути з ними поруч, тому що вони наші найбільші адвокати сьогодні і в Європейському Союзі, і в НАТО, і ми маємо до них таким же чином ставитися. Тож дуже важливо, що цю поправку підтримано.

Хочу звернути увагу, що зараз ми входимо в осінньо-зимовий період, дуже тяжкий зі зрозумілих причин, тому завдання парламенту – максимально допомогти нашим енергетикам, прийняти всі рішення, які дадуть їм змогу впоратися з тими викликами, які будуть, я впевнений, з боку держави-агресора. Наше завдання, друзі, продовжувати працювати на міжнародному фронті, і дуже важливо, щоб ми всі реально тут працювали, щоб не було тих обмежень, які ми знову побачили, коли наш колега Володимир Ар'єв не зміг виїхати, щоб узяти участь у конференції ЄВРОНЕСТ, а це принципово важливі речі. Ми бачили обмеження для Ірини Геращенко. Це все неприйнятно.

Нам треба максимально сконцентруватися, працювати з усіма нашими партнерами. Ситуація складна, і ми маємо кожен на своєму місці з парламентами різних країн добиватися результату, добиватися підтримки України, враховувати це тут, зараз, під час наших голосувань, враховувати в організації міжпарламентської роботи. Це все надзвичайно важливо.

Тому, друзі, закликаю підтримати цей законопроект і ще раз звертаюся: будь ласка, давайте працювати так, щоб міжнародна підтримка України збільшувалася, а не зменшувалася в тих надзвичайно складних умовах,

що складаються, особливо у світлі подій на Близькому Сході, які дуже сильно відтіснили ситуацію в Україні на другий план.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» ([№ 9024-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

Закон прийнято (*Шум у залі*).

Бондар – з процедури. Будь ласка.

БОНДАР М.Л. Шановні колеги, дякую всім від фракції за підтримку цього законопроекту і хочу звернутися до президії. Пане Руслане, у нас, дійсно, є ще багато законопроектів щодо енергетичної безпеки, які вкрай треба прийняти. Один з них – законопроект [№ 10086](#) щодо продовження мораторію на банкрутство вугледобувних підприємств. У ньому пропонується ще раз продовжити на рік мораторій на банкрутство.

Я дуже прошу, якщо можна, включити проект до порядку денного, тому що комітет підтримав його лише за основу, щоб хоча б у перші тижні наступного року ми все-таки прийняли його в цілому і продовжили можливість для шахтарів працювати на державних вугледобувних підприємствах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Леонтійовичу.

Тоді я прошу членів Погоджувальної ради, оскільки є така пропозиція, давайте розглянемо можливість включення цього законопроекту до одного з найближчих порядків денних. Якщо ви підтримаєте, я абсолютно не проти. Дякую.

Ідемо далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству» ([№ 5629](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 225.

Рішення прийнято.

Запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Не втрачаймо потенціалу, колеги, нам ще треба попрацювати. Будь ласка, записуйтеся.

Кубів Степан Іванович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І. Шановний пане Голово, передайте слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Ми зараз розглядаємо дуже важливий законопроект. Безумовно, боротися з домашнім насильством – надзвичайно важлива справа, але не лише батою можна це робити, а треба створювати умови, за яких такого не станеться. Одна з них – це підтримка психологічного здоров'я в родині. На сьогодні це дуже важливо для нас, тому що є сотні тисяч родин, яким найважче, – це родини військовослужбовців.

Коли ми нарешті прийняли закон про відпустки, повірте, було безліч подяк від військових за нього. Слава Богу, вдалося вас вмовити, і закон було прийнято. Це неймовірно. Вони повернулися додому, побачили одне одного. Це дуже потрібно.

Але надзвичайно важливе наступне питання – щодо заміни тих, які на передовій, питання демобілізації. Не треба його боятися. Є сотні тисяч людей, які в лютому, березні, квітні минулого року врятували країну. Вони пішли добровольцями або були мобілізовані, але нікуди не ховалися, підставили плече країні і врятували її. Сьогодні вони потребують нашої підтримки, тому що не може бути так, що вхід у Збройні Сили є, а виходу немає. Люди мають право знати про термін служби, щоб вони розуміли, коли повернуться додому.

У Верховній Раді лежить мій законопроект щодо надання права на демобілізацію через 18 місяців. Сьогодні по всій країні виходять мами, дружини, сестри військовослужбовців, які кажуть: підтримайте, проголосуйте! Це не третій Майдан, вони ніякі не агенти, не треба таке розповідати. Це люди, які просто хочуть, щоб їх почули, що їхні рідні боронять країну, але їм також потрібна підтримка.

Заміна військовослужбовцям!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Ковальчуку Олександровичу Володимировичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

КОВАЛЬЧУК О.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 152, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Іонушасу Сергію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Костянтинович Іонушас. Будь ласка.

ІОНУШАС С.К. Шановний пане Голово, шановні колеги, Комітет з питань правоохоронної діяльності розглянув проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству» (№ 5629), поданий нашими колегами народним депутатом Бакумовим та іншими членами комітету.

Законопроект розроблено з метою врегулювання питання застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству в частині електронних засобів контролю, які відстежують виконання кривдником вимог обмежувальних приписів та обмежувальних заходів і стосуються заборони наближатися до потерпілої особи. Це надважливо в такі досить складні часи для досягнення вказаної мети. У законопроекті пропонується передбачити заборону наближатися на визначену відстань до особи, яка постраждала від домашнього насильства, а в якості обмежувального заходу, що застосовується до особи, яка вчинила домашнє насильство, пропонується обмежувальний припис.

Крім того, я хотів би зазначити, що у даному законопроекті пропонується доповнити Кримінально-виконавчий кодекс України новою статтею 85¹ «Порядок виконання обмежувального заходу, що застосовується до осіб, які вчинили домашнє насильство».

Шановні колеги, Комітет з питань правоохоронної діяльності ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроект за основу. Домашнє насильство, на жаль, зараз набуває досить серйозної актуальності, виходячи із ситуації, яка склалася в нашій країні.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Голосуємо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз ще виступить Євтушок. Я ж не можу без Сергія Миколайовича.

Сергій Миколайович Євтушок, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Дякую, Руслане Олексійовичу. Коли керівництво фракції каже, що потрібно голосувати, то я лише зазначаю, що «Батьківщина» в першому читанні підтримуватиме даний законопроект. Насправді домашнього насильства вистачає, і наші правозахисники подекуди навіть за покликанням надають фахову

допомогу тим сім'ям, де це відбувається. Зараз електронні обмежувальні заходи потрібні, і ми до другого читання внесемо всі поправки.

Закликаємо голосувати за проект у першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ще завершальний виступ Інни Романівни Совсун, і після цього голосуємо.

Будь ласка, Інно Романівно.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Шановні колеги, я дуже втішена, що ми дійшли до розгляду цього законопроекту. Попри те що ми розглядаємо багато важливих законопроектів, але дуже часто питання щодо домашнього насильства залишаються осторонь, тому що багато хто думає, що вони не на часі. Але, на превеликий жаль, вони на часі. Статистика домашнього насильства страшна і стає гіршою з кожним місяцем війни. Кількість агресії в суспільстві збільшується, і дуже часто від цього страждають люди, які спільно проживають, – жінки, діти, подекуди чоловіки, старші люди. На превеликий жаль, дуже часто це насильство вчиняється повторно.

За даними поліції, близько 12,6 відсотка актів домашнього насильства вчиняються повторно, і це лише те, що вдалося довести до справ, які розслідуються поліцією. Тому необхідно реагувати на це, необхідно захищати тих, які потребують підтримки з боку держави.

Тож законопроект важливий. Я дуже прошу колег зібратися і все-таки знайти голоси на нього, щоб ми пам'ятали, що боротьба з домашнім насильством на часі, навіть якщо ми часто цього не помічаємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Ми переходимо до прийняття рішення щодо цього надзвичайно важливого законопроекту.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо застосування обмежувальних заходів протидії домашньому насильству» ([№ 5629](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 238.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)» ([№ 8329](#)).

Ми можемо його проголосувати без обговорення? (*Шум у залі*).

Тоді ставлю на голосування пропозицію про розгляд його за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 201.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запишіться на виступи від фракцій і груп: два – за, два – проти. Прошу народних депутатів не розходитися, робочий день ще не завершився.

Кубів Степан Іванович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І. Пане Голово, прошу передати слово Марії Іонової.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марія Миколаївна Іонова. Увімкніть, будь ласка, мікрофон з місця.

ІОНОВА М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, від імені МФО «Рівні можливості» я дякую за цей законопроект усім народним депутатам, які над ним працювали, громадським організаціям, зокрема громадській раді при МФО. Ви знаєте, наша фракція «Європейська солідарність» тішиться, коли ми удосконалюємо законодавство щодо домашнього насильства. Даний законопроект, дійсно, спрямований на унеможливлення та захист від випадків сексуальних домагань та інших проявів насильства за ознакою статі. Дуже важливо, що він не суперечить Конституції і принципу забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків і жінок.

Ми вітаємо, що в 2022 році Верховна Рада ратифікувала Стамбульську конвенцію, і даний законопроект направлений саме на приведення норм Кодексу України про адміністративні правопорушення та законів України у відповідність із положеннями цієї конвенції.

У проекті пропонуються дуже важливі дієві, оперативні, норми, які відповідатимуть результату. Зокрема, під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, суди зобов'язуються в обов'язковому порядку вирішувати питання про направлення осіб на проходження програм для кривдників. Тобто конкретні речі, які унеможлиблюватимуть і зменшуватимуть домашнє насильство. Тим більше що, як говорили мої колеги, зараз, під час війни, ми бачимо, як ускладнюється ситуація в родинах, і дуже важливо, щоб усі державні інституції, правоохоронні органи, медичні заклади були готові відповідним чином захистити чоловіка чи жінку і покарати кривдника в належному порядку. Тому в проекті ідеться про адміністративну відповідальність так само і посадових осіб, які не повідомляють...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович передає слово Михайлюк Галині Олегівні.

Будь ласка, Галино Олегівно.

МИХАЙЛЮК Г.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Як показує практика, чинний Кодекс України про адміністративні правопорушення, дійсно, потребує щонайшвидшого оновлення в частині притягнення до відповідальності винних за домашнє насильство, за насильство за гендерною ознакою чи ознакою статі та інших пов'язаних правопорушень.

Довгострокове прийняття рішення нашим парламентом щодо внесення таких змін лише загострює проблеми щодо уникнення відповідальності, неналежного юридичного захисту прав та інтересів осіб, а також збільшення недовіри до судової та правоохоронної систем, і негативно впливає на імідж України як демократичної держави. Тож законопроект № 8329 спрямований на вирішення основних проблемних питань чинного КУпАП і одночасно підпадає під предмет регулювання Стамбульської конвенції, а з іншого боку, є вимогою поточної практики щодо необхідності забезпечення ефективних санкцій і процедур притягнення до відповідальності кривдників за домашнє насильство, осіб, які вчинили домашнє насильство за гендерною ознакою, ознакою статі, та дотримання ними умов термінового заборонного припису.

У цьому законопроекті ми також пропонуємо переглянути строки адміністративного затримання та судового розгляду у відповідних справах, пропонуємо реальне, а не номінальне запровадження адміністративної відповідальності за насильство за гендерною ознакою, ознакою статі, які є самостійним складом злочину, відмінним від домашнього насильства. Законопроектом також передбачається запровадити адміністративну відповідальність за сексуальне домагання не на побутовому рівні, а саме в розумінні конвенції, яка не відносить такі домагання до різновидів сексуального насильства і жодним чином не впливає на сферу здорових відносин у комунікації між чоловіком і жінкою.

Водночас важливо зазначити, що за результатами напрацювання даного законопроекту Комітетом з питань правоохоронної діяльності, Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України, міжнародними експертами та громадськими організаціями були висловлені окремі слушні зауваження та пропозиції. Зокрема, пропонується положення законопроекту щодо адміністративної відповідальності за сексуальні домагання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко Сергій Володимирович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Ви знаєте, цей законопроект – черговий яскравий приклад невідповідності між назвою і змістом. Я відкрию великий секрет сесійному залу (я розумію, що кожен зараз займається своїми питаннями), але законопроект не відповідає Стамбульській конвенції, а навпаки, суперечить їй. Саме тому фракція «Батьківщина» його підтримає. Він пов'язаний із регламентуванням різних питань відповідальності за домашнє насильство, а ми у «Батьківщині» завжди говорили, що національне законодавство значно краще захищає жертву домашнього насильства, ніж міжнародні конвенції.

Я ще раз повторюю, Стамбульська конвенція не лише про домашнє насильство, а трохи про інше – про ідеологію гендеру, яку роблять спробу запровадити всупереч, зокрема, і українській Конституції. Але я ще раз підкреслюю, цей законопроект до гендеру не має жодного стосунку. Ним вирішується питання притягнення до відповідальності за домашнє насильство в традиційній сім'ї у традиційному розумінні цього поняття.

Наголошую, саме тому, що цей законопроект не відповідає Стамбульській конвенції, фракція «Батьківщина» буде його підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Прошу передати слово Інні Совсун.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Совсун Інна Романівна. Будь ласка.

СОВСУН І.Р. Фракція «Голос». Шановні колеги, я дуже рада, що ми дійшли до розгляду питань щодо домашнього насильства, але дуже засмучена кількістю депутатів, які зараз перебувають у залі. Мені здається, що питання, які стосуються щонайменше 51 відсотка населення, мали б збирати більшу кількість людей у парламенті. Тому я дуже хотіла б, щоб ми все-таки уважніше ставилися до цих питань, щоб пам'ятали, що це проблеми, які стосуються кожного і кожної, багатьох українських родин.

Я звертаюся до всіх з проханням сконцентруватися на тому, щоб ми сьогодні не провалили цього законопроекту, і зараз з цієї трибуни дуже прошу спікера провести сигнальне голосування, щоб зрозуміти, чи є потенціал щодо його підтримки. Якщо немає, то я просила б перенести розгляд цього законопроекту чи продовжити розгляд тоді, коли буде достатня кількість людей у залі. Тому що відсутність депутатів у залі може стати перепорою для прийняття закону, який нам терміново необхідний, щоб подолати епідемію домашнього насильства в Україні.

Дуже прошу спікера врахувати це прохання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я прошу всіх народних депутатів зайняти свої місця.

Користуючись правом, наданим мені статтею 28 Регламенту Верховної Ради України, пропоную провести перед прийняттям остаточного рішення сигнальне голосування щодо цього питання.

Шановні колеги, ставлю на сигнальне голосування це рішення. Прошу голосувати.

«За» – 220.

Потенціалу немає.

Отже, переліку питань, попередньо узгоджених Погоджувальною радою, ми, на жаль, не встигли пройти, але дякую всім за плідну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

Разом переможемо! Слава Україні!